

13th meeting
from 6th to 9th June 2017

Kidričevo, SLOVENIA

13. konferenca AP18 Club Meeting tokrat v Sloveniji

V zadnjem obdobju se razvoj spet usmerja k tako imenovanim energijsko varčnim tehnologijam, med katere spada tudi naša AP18. Glede na dejstvo, da smo locirani na geografskem območju z visokimi cenami električne energije, smo svoj razvoj in izboljšave ves čas usmerjali k zmanjšanju porabe energije.

(Dr. Zlatko Čuš, član uprave Taluma)

Iz vsebine

- 4** 13. konferenca AP18 Club Meeting
- 5** V 80 dneh okoli sveta
- 6** Digitalizacija
- 8** Cilji trajnostnega razvoja
- 9** Pomen prvega vtisa
Aluminko
- 10** Usposabljanje za varno delo na višini
- 11** Osebna varovalna oprema za delo na višini
- 12** Preverili ukrepanje ob izrednem dogodku
- 13** Raznolikost in dinamika
- 14** Od arheologije do inženirstva materialov
- 18** Z igro in ustvarjanjem se učimo o zdravju
- 20** Pred dopustom
- 21** Gremo na dopust
- 22** Krvodajalci na izletu
- 23** Ko talumovec na rajžo gre
- 24** Strokovna ekskurzija v šibeniški Impol-TLM
- 25** Ritmi poletja
Aluminij Cup 2017 gostil 233 tekem
- 26** Znova najštevilčnejša ekipa
- 27** Ulov tudi tokrat uspešen
»Razgibajmo telo – razgibajmo možgane«
- 28** Fotoreportaža
- 30** Kolumna
- 31** Križanka

Naslovnica: 13. konferenca AP18 Club Meeting

Časopis družbe Talum. Naslov uredništva: Talum, d. d., Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo, telefon: 02 79 95 108, telefaks: 02 79 95 103, e-pošta: aleksandra.jelusic@talum.si.

Izhaja mesečno v nakladi 2400 izvodov.

Uredniški odbor: Aleksandra Jelusič, glavna urednica, Danica Hrnčič, članica, Lilijana Ditrih, članica, Gregor Jurko, član.

Jezikovni pregled: Darja Gabrovšek Homšak

Prelom, priprava za tisk in tisk: Tiskarna Ekart, d. o. o.

Foto: Srdan Mohorič

Znanje, temeljni »produksijski« dejavnik tretjega tisočletja

ALEKSANDRA JELUŠIČ
GLAVNA UREDNICA

V mesecu juniju se je v povezavi z našo »fabriko« dogajalo veliko različnih aktivnosti – od poslovnih prek športnih do kulturnih, o čemer si lahko več preberete na straneh časopisa Aluminij, ki je pred vami. Sama bi izpostavila dogodek, ki se je dotaknil tehnologije, s katero pridobivamo aluminij – 13. konference AP18 Club Meeting, na kateri so se sestali strokovnjaki iz osmih držav, ki uporabljajo tehnologijo AP18, z namenom, da izmenjajo svoja znanja in izkušnje.

Morda se ob takšnih in podobnih dogodkih še bolj kot navadno zavemo pomena znanja, ki se prebija v ospredje kot temeljni »produksijski« dejavnik tretjega tisočletja. Prav na tej točki je treba izpostaviti pomen »človeškega dejavnika«, ki se ga Talum zelo dobro zaveda, saj mu namenja veliko svoje pozornosti in aktivnosti. Širše gledano, pa si dovolim zapisati, da so kljub vsem tehnološkim dosežkom in ob spoznanjih, ki jih prinaša sodobna menedžerska veda, podjetja v glavnem še zmeraj trmasta in neprilagodljiva, ko gre za človeški dejavnik. Pri tem se še vedno oklepajo modelov še iz starih časov. To je velik izziv za slovenska podjetja in tudi za Talum – čeprav na tem področju izstopamo, verjamem, da nas čaka še veliko izzivov.

In zakaj so pomembni znanje, širina, odprtost, kreativnost? Ker v tretjem tisočletju ne bo več pomembna parola »biti boljši«, treba si je dovoliti »biti drugačen«! In to drugačnost tudi obdržati, kajti zaposleni so premoženje, ki vsako popoldne ali vsak večer odide iz podjetja ... In nekaj tega premoženja se nikoli več ne vrne!

V človeškem kapitalu se skriva še veliko rezerve. A kje jo iskati? Pri tem se bom sklicevala na strokovni članek, ki je bil objavljen na spletni strani Dialogos: »Rezerva je v vodjih, managerjih, šefih, ki s svojim (pre)pogosto avtokratskim in neučinkovitim slogom vodenja niso sposobni aktivirati današnjega 'delavca znanja'. In prav današnja delovna sila upravičeno pričakuje slovo tradicionalnega sloga vodenja, ki je ozko usmerjen zgolj na uresničevanje nalog za vsako ceno, ne pa tudi na uveljavitev druge sestavine sodobnega vodenja – nadgrajevanje odnosov z ljudmi in med njimi.«

Različna srečanja, povezovanje in sodelovanja z mednarodno udeležbo so nujno potrebna in samo eden izmed načinov, kako pri sodelavcih nadgrajevati znanje in negovati odnose. Načinov je še veliko, a ker je vsak človek unikatni individuum, je izziv najti tisti splet aktivnosti, ki so po meri posameznika. ■

»V človeškem kapitalu se skriva še veliko rezerve.«

13. konferenca AP18 Club Meeting tokrat v Sloveniji

DR. ZLATKO ČUŠ
 FOTO: MARJETKA OREL
 ALEKSANDRA JELUŠIČ

V hotelu Primus na Ptuju je od 6. do 9. junija potekala 13. konferenca AP18 Club Meeting. Tokrat so se strokovnjaki, ki uporabljajo Pechineyevu tehnologijo AP18, po 24 letih znova srečali v Sloveniji. Tehnologija AP18 se uporablja na devetih lokacijah v osmih državah, v Franciji, na Škotskem, Norveškem, v Sloveniji, Kanadi, Avstraliji, Indiji in Argentini.

AP18 Club Meeting je uradni naslov konference uporabnikov Pechineyevе tehnologije. Kratica AP pomeni Aluminium Pechiney, 18 je oznaka za jakost električnega toka 180 kA. Ta tehnologija je bila razvita v poznih sedemdesetih letih s postavitvijo štirih prototipnih elektroliznih celic v Pechineyevem industrijskem razvojnem laboratoriju LRF San Jean de Mariuane v Franciji. Na tej lokaciji je bila leta 1979 postavljena prva industrijska proizvodnja s 60 elektroliznimi celicami AP18. Prva konferenca je potekala pred 30 leti v kanadskem ABI-ju. Letos smo tako praznovali jubilejno, 30. obletnico obstoja kluba AP18. Danes na omenjenih devetih lokacijah obratuje 3.972 elektroliznih celic z letno

proizvodnjo 2,4 Mt. Talum je s svojimi 160 elektroliznimi celicami udeležen s 4 odstotki. Ne glede na našo majhnost smo v zadnjih 30 letih bistveno prispevali k razvoju tehnologije AP18 z nenehnimi izboljšavami. Trenutno smo še vedno vodilni po velikosti tokovnega izkoristka in življenjski dobi elektroliznih celic ter na drugem mestu po specifični porabi enosmerne energije na tono proizvedenega aluminija. Seveda gre pri tehnologiji AP18 za zrelo tehnologijo in zagotovo najboljšo tehnologijo v rangi 200 kA. Razvoj tehnologije gre naprej in je bil zadnja desetletja usmerjen v povečevanje jakosti električnega toka, kar bistveno zmanjša investicijske stroške v infrastrukturo ter povečuje produktivnost. Danes se jakost toka v industrijsko uporabljanih tehnologijah približuje 500 kA. Take tehnologije so primerne za lokacije s proizvodnjo vsaj pol milijona ton letno.

V zadnjem obdobju se razvoj spet usmerja k tako imenovanim energijsko varčnim tehnologijam, med katere spada tudi naša AP18. Glede na dejstvo, da smo locirani na geografskem območju z

»Ne glede na našo majhnost smo v zadnjih 30 letih bistveno prispevali k razvoju tehnologije AP18 z nenehnimi izboljšavami.«

visokimi cenami električne energije, smo svoj razvoj in izboljšave ves čas usmerjali k zmanjševanju porabe energije. To smo dosegli z vpeljavo novih katodnih materialov, izboljšanjem procesa vodenja elektrolize, izboljšavami na anodah ter z novimi kontrolnimi in merilnimi postopki za vodenje procesa. Slednje je bila tudi tema, ki sta jo na konferenci predstavila predstavnik Taluma mag. Haris Salihagić Hrenko in Branko Juršek, nanašala pa se je na nov način merjenja temperature in kislosti elektrolita.

Poudariti je treba, da je konferenca zaprtega tipa in omejena samo na uporabnike tehnologije AP18. Z vsake lokacije sta lahko prisotna samo dva predstavnika z izjemo organizatorja RTA (Rio Tinto Aluminium) in gostitelja. Zaradi tega smo tudi izkoristili priložnost, da smo na konferenci lahko prisostvovali mag. Dragan Mikša, mag. Haris Salihagić Hrenko, Aleksander Čuš, Branko Juršek, Natalija Vindiš in dr. Zlatko Čuš. Verjamem, da so naši mladi sodelavci z velikim zanimanjem spremljali novosti in izzive, ki se porajajo ob uporabi tehnologije AP18.

Tudi splošno se je na konferenci videlo, da gre za menjavo generacij, saj je bila velika večina udeležencev novih. Od štirih še »ta starih« sva se dva poslovila od kluba AP18 in ob tej priložnosti od direktorja razvoja RTA dobila priznanje za 20- in 30-letni prispevek k razvoju tehnologije AP18. Daniel Bocanegra iz podjetja Aluar iz Argentine je prejel priznanje za 20 let dela v klubu AP18 in se bo konec leta upokojil.

Osebnostno sem imel veliko srečo in privilegij, da sem se s tehnologijo AP18 srečal mlad in tako imel možnost za tri desetletja skupnega razvoja. Naključje je naneslo, da sem bil edini na konferenci in še aktiven na vseh srečanjih kluba AP18. Večina Pechineyevih in Talumovih udeležencev je že upokojenih (AP: Piere Homs, Michele Reverdy, Piere Baillot, J. M. Peyneau, Gerar Hudault, Claude Ritter, M. de Zelicourt ...; Talum: Ivo Ercegović, Vlado Predikaka, Ivana Banić, Ivan Kodrić ...).

Na koncu se celotni ekipi Taluma zahvaljujem za izvrstno organizacijo dogodka. ▣

V 80 dneh okoli sveta

DR. MARKO HOMŠAK

FOTO: DR. MARKO HOMŠAK

Prvi električni turni motocikel, ki je prevozil pot okoli sveta v 80 dneh.

Pred nami bodo kmalu dopustniški dnevi in z različnimi prevoznimi sredstvi se bomo odpravili na pot, eni z avtomobili, drugi z avtobusom, vlakom, letalom, motorjem, pa še kakšen trajekt ali ladja bo na izbiri. Na pogon z lastno energijo pa pridejo zelo prav kolesa, čolnici na vesla, surf, jadrnice ali pa se odločimo preprosto za hojo v naravi, po planinah. In kaj je vsemu temu skupnega? Mobilnost ljudi na takšen ali drugačen način, z večjim ali manjšim ogljičnim odtisom, z večjo in manjšo prisotnostjo aluminija v izdelkih. Prednosti te kovine so vedno bolj prepoznane: lažji izdelki, skoraj v neskončnost možno recikliranje, njegovo dobro preoblikovanje. V tem primeru nismo na prehodu v krožno gospodarstvo, ampak že globoko v njem.

27. aprila je v Bruslju v organizaciji zveze European Aluminium, katere polnopravni član je tudi Talum, v muzeju Auto-world potekala javna predstavitve z naslovom »Driving mobility to a low carbon future«,

torej prehajanje v nizkoogljično družbo z uporabo prevoznih sredstev brez uporabe fosilnih goriv. Za ta namen je bil na tem dogodku predstavljen prvi električni motocikel na svetu (na fotografiji), ki je prepotoval svet v 80 dneh in ima z enkratnim polnjenjem baterij domet 400 km. Projekt je vodila tehniška univerza iz Eindhovna na Nizozemskem. Na razstavi je bilo predstavljeno tudi preprosto kolo iz aluminija, ki so ga izdelali iz pretopljenih 800 aluminijskih pločevink kot primer možne uporabe recikliranega aluminija.

Ko uporabljamo različna prevozna sredstva, pomislimo na to, da se bodo v naslednjih dvajsetih, tridesetih letih zgodile bistvene spremembe v mobilnosti z majhnim ogljičnim odtisom, in je zato nujno, da smo kot proizvajalci aluminija in aluminijskih izdelkov že sedaj del te velike zgodbe. In to lahko prepoznamo v temeljni usmeritvi trajnostnega razvoja, ki smo se mu zavezali v Politiki skupine Talum že leta 2001. ▣

Digitalna transformacija – izziv za spremembe vodenja v procesih

Razvoj vodenja še vedno predstavlja velik izziv za podjetja po vsem svetu, saj prehod k novi digitalni organizaciji ustvarja dodatne vrzeli na področju vodenja. Visoko učinkovit vodja potrebuje danes drugačne veščine in strokovno znanje kot generacije v preteklosti, a kljub temu večina organizacij svojih digitalnih vodij še ne razvija dovolj hitro in še ne gradi novih vodstvenih modelov. V Talumu bomo digitalno transformacijo izvedli celostno na vseh ravneh.

MIRKO VESELIČ
FOTO: SPLET

Nove veščine in znanja, ki jih potrebujejo digitalni procesi

Organizacije se vedno bolj intenzivno preoblikujejo v bolj dinamične, timsko osredotočene in povezane. Te spremembe ne zahtevajo le novih operativnih poslovnih modelov, ampak tudi drugačen tip vodenja, ki te modele aktivira in realizira.

Ko starejši poslovni modeli ne delujejo več, potrebujejo vodje nove sposobnosti. Kljub temu je večina podjetij digitalnih »imigrantov«, ta svet je zanje nov in zgrajen na starejših modelih, kot so kontrolni mehanizmi in finančni donosi.

Zdaj so podjetja usmerjena k drugačnim ciljem, kot so inovativnost in pospešene spremembe.

Seveda je tehnologija ključnega pomena, vendar ostaja človeški kapital nepogrešljiv. Pojem »vodja kot heroj« ni več merilo. Visoko učinkovita podjetja gledajo na vodenje kot na timsko delo in zaposlujejo vodje, ki znajo delati skupaj, dopolnjevati drug drugega in delovati kot tim. Za večino organizacij je najbolj ključnega pomena potreba po tem, da vodje razvijejo digitalne sposobnosti.

Sposobnosti, potrebne za to, da organizacija in digitalni vodja uspeva v digitalnem svetu

Pot do tja je težka. Raziskava Global Human Capital Trends 2017 o digitalnem vodenju kaže nujno

spremembo vodstvenih sposobnosti na treh področjih:

- kognitivna preobrazba: vodje morajo razmišljati drugače;
- vedenjska preobrazba: vodje morajo ukrepati drugače;
- čustvena preobrazba: vodje se morajo odzivati drugače.

Vodenje je ključnega pomena v procesu preobrazbe organizacije, v kateri se »izvajajo digitalne stvari«, v organizaciji, ki »postaja digitalna«. Pri organizaciji in njenih vodjih zajema ta proces tri različne tipe preoblikovanja, kot je prikazano v tabeli.

VODJE MORAJO RAZMIŠLJATI, UKREPATI IN SE ODZIVATI DRUGAČE, DA NJIHOVE ORGANIZACIJE USPEJO V DIGITALNEM SVETU		
KOGNITIVNA PREOBRAZBA (razmišljaj drugače)	VEDENJSKA PREOBRAZBA (ukrepaj drugače)	ČUSTVENA PREOBRAZBA (odzivaj se drugače)
Opredeljevati možnosti v virtualnem svetu	Prilagajati se stalnim sprem. moči in vpliva	Tolerirati okolje tveganja in nejasnosti
Ustrezno ravnati s čedalje večjo kognitivno kompleksnostjo	Sproščeno sodelovati z različnimi timi	Kazati odpornost v luči stalnih sprememb
Divergentno razmišljati o novih načinih delovanja	Vrednotiti prispevek novih poslovnih partnerjev in različnih interes. skupin	Biti pogumen pri izzivih glede izvedbe poslovanja
Hitro sprejemati odločitve brez poznavanja vseh informacij	Vlagati ogromne količine energije v pravilno delovanje; poskušati, ne uspeti, poskušati znova	Samozavestno prevzeti vodilno vlogo pri spodbujanju sprememb

Digitalna transformacija in digitalizacija nam prinašata vrsto vprašanj. In čeprav smo ljudje edina živa bitja, ki lahko zavestno razmišljajo o prihodnosti, v tem trenutku ni mogoče napovedati, kakšna bo. Kam nas bodo ti procesi pripeljali, kakšna delovna mesta bodo še ostala, kakšno bo socialno življenje, katere veščine, kompetence zaposlenih bodo procesi v prihodnosti zahtevali ...

Te preobrazbe kažejo, kako radikalna bo digitalna transformacija. Organizacije bodo morale imeti določena temeljna pričakovanja od digitalnih vodij:

- nejasne zunanje trende morajo narediti smiselne;
- pomagati morajo organizaciji, da dobi predstavo o digitalni prihodnosti;
- zabrisati morajo notranje in zunanje ovire na način, ki pomaga preobrazbi;
- obnoviti strokovno znanje in izkušnje;
- uporabiti metode načrtnega razmišljanja za spodbujanje inovativnosti.

To je širok seznam vodstvenih lastnosti, a pomembno je upoštevati, da noben digitalni vodja ne naredi enake stvari.

V realnih procesih imamo tri različne tipe digitalnih vodij in večina

organizacij bo potrebovala kombinacijo vseh treh:

• **Digitalni preoblikovalci.** To so vodje, ki znajo voditi ljudi skozi radikalno spremembo in preoblikovati poslovanje. Digitalni preoblikovalci predstavljajo jedro pri vodenju radikalne spremembe. Podjetja se soočajo z zahtevnimi izzivi pri iskanju vodij, ki znajo nadaljevati »običajno poslovanje« in se hkrati premikati naprej z digitalnimi posli.

• **Digitalni pionirji.** To so poslovni in operativni vodje, ki znajo reinterpretirati prihodnost, oblikovati nove in drugačne poslovne modele in voditi zmagovito digitalno strategijo. Digitalni pionirji so v mnogih pogledih srce inovativnosti. Določijo vizijo celotni organizaciji, zastavijo dolgoročno poslovanje, definirajo poslovni

načrt za naslednji dve ali tri leta in dohajajo hitrost spremembe in nove organizacijske digitalne sposobnosti. Zagotavljajo stalno vizijo in načrtujejo digitalno v okviru celotne organizacije.

• **Digitalni vlagatelji.** To so vodstveni delavci, ki odkrivajo možnosti, vlagajo v talente in ideje, oblikujejo partnerstva in gradijo ekosisteme za uspešne inovacije. Za digitalne vlagatelje je izobraževanje poglobljena naloga. Ta vključuje izobraževanje uprave in drugih vodstvenih delavcev, da

razumejo v celoti narave te spremembe oziroma preobrata. Drugi izziv je sprejeti prave naložbene odločitve, kot je npr. izbira med notranjo investicijo v sisteme in med nakupom pri zunanjih ponudnikih z nižjimi stroški, a tudi z manj nadzora.

Digitalni vlagatelji morajo tudi ugotoviti, kako uskladiti trenutni poslovni model z digitalno preobrazbo in ga nato integrirati v nove digitalne modele in vse poslovne procese.

Časovnica za poročanje in odločanje v realnem času

Kako naprej?

Od velikih vodij se je vedno pričakovalo, da bodo uspešni v večpomenskem kontekstu. Zdaj se spopadajo s še večjimi pritiski, saj tehnologija pospešeno napreduje. Vloga vodje se bo še naprej spreminjala in postajala vedno bolj

digitalno osredotočena in timsko naravnana. Osredotočenost na organizacijsko dejavnost, vključno s kulturo in organizacijsko obliko, bo postajala vedno pomembnejši del razvoja vodenja. Kljub zahtevnejšemu okolju se bo od vodij pričakovalo, da bodo izvrševali svoje

naloge na višji ravni – in zagotovili, da njihove organizacije ne bodo zaostajale za digitalno preobrazbo.

Nadaljevanje v naslednji številki Aluminija

STARA PRAVILA VODENJA	NOVA PRAVILA VODENJA V DIGITALNEM SVETU
Vodje so prepoznani in ocenjeni na osnovi izkušenj, mandata in poslovne izvedbe.	V njihovih zgodnjih karierah se vodjem oceni agilnost, kreativnost, zmožnost vodenja in timskega povezovanja.
Vodje si »zaslužijo pravico« do vodilnega položaja zaradi trdega dela in dolgoletnih izkušenj.	Vodje so zgodaj prepoznani in zgodaj jim je dana čezmerna odgovornost, da testirajo in razvijejo svoje vodstvene veščine in znanja.
Pričakuje se, da vodje vedo, kaj narediti in kako prenesti ustrezno presojo in izkušnje v nove poslovne izzive.	Pričakuje se, da bodo vodje uvajali novosti, sodelovali in se posluževali timskega dela, številnih virov in maratonov hekanja, da bi našli nove rešitve.
Razvoj vodenja se osredotoča na ocenjevanje, usposabljanje, inštruiranje in na 360-stopinjske razvojne programe.	Razvoj vodenja se osredotoča na kulturo, kontekst, izmenjavo znanj, prevzem tveganja in izpostavljenost drugim.
Vodje se oceni in razvije na osnovi vedenja in sloga.	Vodje se oceni in razvije na osnovi miselnih vzorcev in zmožnosti reševanja problemov.

»Danes organizacije potrebujejo 'digitalnega vodjo', ki zna graditi ekipe, obdržati ljudi povezane in angažirane, ki deluje v smeri inovativnosti, tolerance glede tveganja in nenehnega izboljševanja.«

Cilji trajnostnega razvoja

Predlagaj, kako lahko v skupini TALUM uresničujemo cilje trajnostnega razvoja - upaj si!

**ODGOVORNA
PROIZVODNJA
IN PORABA**

Zagotoviti trajnostne načine proizvodnje in porabe.

**ZDRAVJE IN
DOBRO POČUTJE**

Poskrbeti za zdravo življenje in spodbujati splošno dobro počutje v vseh življenjskih obdobjih.

**KAKOVOSTNO
IZOBRAŽEVANJE**

Vsem enakopravno zagotoviti kakovostno izobrazbo ter spodbujati možnosti vseživljenjskega učenja za vsakogar.

**ČISTA VODA IN
SANITARNA
UREDITEV**

Vsem zagotoviti dostop do vode in sanitarne ureditve ter poskrbeti za trajnostno gospodarjenje z vodnimi viri.

**CENOVNO
DOSTOPNA IN
ČISTA ENERGIJA**

Vsem zagotoviti dostop do cenovno sprejemljivih, zanesljivih, trajnostnih in sodobnih virov energije.

**DOSTOJNO DELO IN
GOSPODARSKA RAST**

Spodbujati trajnostno, vključujočo in vzdržno gospodarsko rast, polno in produktivno zaposlenost ter dostojno delo za vse.

**INDUSTRIJA,
INOVACIJE IN
INFRASTRUKTURA**

Zgraditi vzdržljivo infrastrukturo, spodbujati vključujočo in trajnostno industrializacijo ter pospeševati inovacije.

Upaj si!

Pomen prvega vtisa

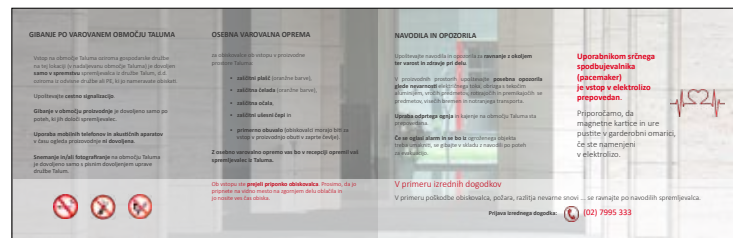
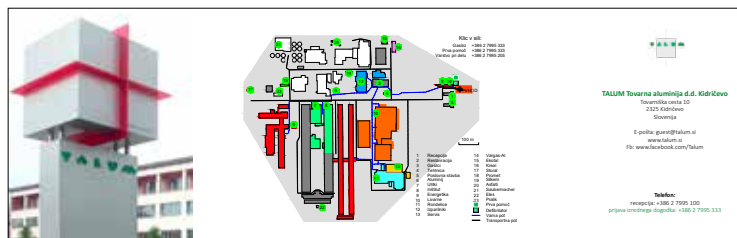
O vsakem človeku, ki ga spoznamo v poslovnem ali zasebnem življenju, dobimo pri prvem srečanju določen vtis. Enako si vtis ustvarjamo tudi o določeni družbi, ki jo prvič obiščemo. Eden izmed elementov, ki vpliva na prvi vtis, je tudi način, kako smo v okolju, ki ga obiščemo, sprejeti in koliko se okolje potruzi, da se v njem čim bolj znajdemo in počutimo.

ALEKSANDRA JELUŠIČ

Izhajajoč iz zgoraj zapisanega ter v želji, da na obiskovalce naše tovarne naredimo čim boljši prvi vtis in poskrbimo, da bi se pri nas dobro počutili, je v Službi za odnose z javnostmi v sodelovanju z družbo Vargas-Al in Sistemi upravljanja nastala zloženka, v kateri obiskovalec najde informacije

o pravilih gibanja po varovanem območju Taluma, pa pravila glede osebne varovalne opreme, navodila in opozorila, pomembne telefonske številke in zemljevid, na katerem so označene lokacije naših družb in poslovnih enot, varne poti, lokacija prve pomoči in defibrilatorja ...

Informativna zloženka je le eden izmed elementov, ki v prepletu z drugimi načini, na katere še poskrbimo za naše goste, tvori celostno podobo za prvi vtis, ki si ga obiskovalec Taluma ustvari, ko stopi za ograjo naše tovarne. ■

»Informativna zloženka je le eden izmed elementov podobe, ki si jo obiskovalec ustvari o Talumu, ko stopi za ograjo naše tovarne. Zato želimo s celostnim pristopom vsakemu obiskovalcu pričarati čim bolj pozitivno izkušnjo.«

Aluminko

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: TOMAŽ KVAS

Pred nekaj leti smo že pisali o naši maskoti Aluminku, ki smo ga ustvarili z namenom, da bi prek njega aluminij in našo tovarno približali otrokom in mladostnikom. Aluminko je v tem času doživel že marsikaj. Udeležil se je različnih dogodkov in s svojo prisotnostjo vzbudil pozornost povsod, kjer se je pojavil. Aluminko je mlad po srcu in živi Talumove vrednote. Rad »nabija« žogo, saj skrbi za svoje zdravje, igra kitaro, bere pravljice, ločuje odpadke ... Je pa tudi zelo navihani, zato pazite, da vas ne pocuka za brke ali pa za čopke in kite.

A tudi maskoto je treba tu in tam preobleči in tako je naš Aluminko v maju doživel prenovo in nekaj manjših sprememb. Dobil je nove športne copate in čepico. Ker je prijazen do narave in bitij v njem, pa so se ga oprijeli še trije zlati metulji. Ne morete ga spregledati, saj žari v barvi aluminija.

Zagotovo ga boste v kratkem videli tudi v živo na katerem izmed dogodkov, njegovo opravo pa si lahko ogledate tudi v avli upravne stavbe. ■

Usposabljanje za varno delo na višini

Delo na višini oziroma nad globino spada med najnevarnejša dela, saj je že zaradi samega delovnega okolja brez sprejetih varnostnih ukrepov zelo nevarno. Ko govorimo o delu na višini, imamo v mislih predvsem gradbeništvo, kjer se je takemu delu nemogoče izogniti, saj so zadnji trendi predvsem gradnja visokih stavb. Pogostost poškodb, posebej težkih ali celo s smrtnim izidom, je precej večja.

ALEŠ MEGLIČ

FOTO: MARJETKA OREL

Vzroki za nezgode pri delu na višini

Najpogostejši vzroki za nezgode pri delu na višini so:

- podcenjevanje tveganja,
- nezavarovano delovno mesto na višini,
- uporaba neprimerne delovne opreme in
- neustrezna uporaba osebne varovalne opreme.

Zavarovati se proti padcu v globino

Ker se tudi v našem podjetju pri delu večkrat srečujemo z delom na višini, smo se v letošnjem letu v službi Sistemi upravljanja ponovno odločili, da izvedemo usposabljanje za varno delo na višini s poudarkom na praktičnem delu. Usposabljanje je bilo namenjeno predvsem vzdrževalnim ekipam, ki delo opravljajo na višini. Cilj usposabljanja je bil, da se uporabnik nauči pri delu pravilno zavarovati proti padcu v globino. Usposabljanja se je

udeležilo 130 sodelavcev. Zaradi velikega števila udeležencev je usposabljanje potekalo v manjših skupinah, in to štiri dni, od 22. do 25. maja 2017. Izvedeno je bilo v sodelovanju s podjetjem Schloffer in Drevenšek, d. o. o., z inštruktorji iz podjetja Rastroj dela na višini, ki imajo veljavno mednarodno licenco IRATA 3 za usposabljanje za delo na višini.

Teoretični in praktični del usposabljanja

V teoretičnem delu usposabljanja, ki je potekal v veliki sejni sobi MMC v Talumovi upravni zgradbi, je bil poudarek na pravilni izbiri in uporabi OVO za delo na višini, na vzdrževanju, shranjevanju in rednem preverjanju ustreznosti opreme pred uporabo. Praktični del usposabljanja pa je bil izveden na poligonu v elektrolizi B, ki so ga pripravili sodelavci iz družbe Talum Servis in inženiring, OE Gradbeno vzdrževanje, po navodilih inštruktorjev. V tem

delu usposabljanja je bil poudarek na pravilni namestitvi OVO za delo na višini, na izdelavi in uporabi osnovnih sidrišč in sidriščnih točk, na uporabi sistema za omejevanje delokroga in sistema za preprečevanje padca, na uporabi samopovratnih sistemov in omejevanje pri uporabi opreme za delo na višini.

Dober odziv sodelavcev

Glede na prikazano – predvsem na praktičnem delu usposabljanja – so bili sodelavci zelo zadovoljni. Tudi inštruktorji so bili pozitivno presenečeni nad odzivom naših sodelavcev na praktičnem delu usposabljanja.

Cilj teoretičnega in praktičnega usposabljanja za delo na višini je bil prepoznavanje nevarnosti in aktivnosti za zmanjšanje tveganj ter pravilna uporaba osebne varovalne opreme za delo na višini. □

Osebna varovalna oprema za delo na višini

Individualno osebno varovalno opremo pred padci z višine morajo uporabljati vsi, ki so na delovnih mestih, na katerih je nevarnost poškodb zaradi padca. To ne velja samo za industrijske delavce in krovce, temveč tudi za tehnično osebje, ki dela na območjih, kjer je nevarnost padca.

ALEŠ MEGLIČ

Delovno mesto z nevarnostjo padca ni definirano samo z višino, ampak je lahko takšno delovno mesto tudi tam, kjer je nevarnost vdora tekočin ali utopitve, na primer delo v čistilnih napravah, silosih z glinico ali v vodi oziroma na njej.

Osebna varovalna oprema za varno delo na višini spada v III. kategorijo po Pravilniku o osebni varovalni opremi, kar pomeni, da ščiti pred hujšimi poškodbami ali celo pred smrtjo. Pri odločanju o uporabi te osebne varovalne opreme je treba izjemno pozornost nameniti pravilni izbiri, še bolj pa je pomembna pravilna uporaba izbrane opreme. Prav zaradi tega smo v Talumu maja letos ponovno organizirali teoretično in praktično usposabljanje za delo na višini.

Osebni varovalni sistem za zaščito pred padcem vključuje tri komponente, pogosto opisane kot ABC-zaščita pred padci, ki morajo zadostiti zahtevam po standardu EN 361. Kadar so pritrdišče/sidrišče, podpora in povezovalna komponenta uporabljeni skupaj, tvorijo celovit sistem za maksimalno zaščito delavca.

• A Sidrišča

Sidrišča so varna točka pritrditve, priključki pa se spreminjajo glede na industrijsko panogo, delovno mesto, vrsto naprave in strukturo. Zadržati morajo minimalno moč 10 kN.

• B Podpora telesa

Varovalni pas pri padcu porazdeli nastale sile med stegna, medenico, ramena in prsi. So točka povezave med delavcem

in sistemom za zaščito pred padcem.

• C Povezovalni elementi

Povezovalni elementi, kot so zanke za blaženje udarcev pri padcu ali samozategovalne vrvi, povezujejo pas delavca s sidriščem.

Osebno varovalno opremo za varovanje pred padci z višine mora pred vsako uporabo pregledati delavec oziroma uporabnik, enkrat letno pa za to usposobljen strokovni izvedenec. Če delavec ugotovi, da je oprema poškodovana, jo je nemudoma dolžan izločiti iz uporabe in to sporočiti nadrejenemu, da se zagotovi izredni pregled oziroma uničenje opreme v primeru neskladnosti in se nadomesti z novo. □

Preverili ukrepanje ob izrednem dogodku

Sistem obvladovanja ravnanja z okoljem ter varnosti in zdravja pri delu zajema tudi obvladovanje vplivov pri izrednih dogodkih. Talum spada med obrate večjega tveganja po smernici Seveso, zato ima izdelana dva dokumenta, Varnostno poročilo ter Načrt zaščite in reševanja. S slednjim je tudi opredeljeno ukrepanje in izvajanje aktivnosti v primeru nesreče na večjih virih tveganja.

IZTOK TRAFELA
MARKO HOMŠAK
DEJAN ŠIBILA
 FOTO: TOMAŽ KVAS

Za zagotovitev primerne in pravočasnega ukrepanja je treba izvajati vaje z ekipami za posredovanje. S tem namenom je bila konec letošnjega maja izvedena praktična vaja za primer nesreče v Talumu, d. d., v skladišču goriv in maziv ter na mehanski čistilni napravi odpadnih vod.

Prikazano je bilo operativno posredovanje za požar na viličarju in skladiščnih enotah goriv in maziv, nudenje prve pomoči delavcu in prevoz oskrbljenega delavca v Talumovo obratno ambulanto, evakuacija zaposlenih iz nabavnega skladišča, Taluma Servisa in inženiringa in Ekotala, zajezitev požarnih vod v mehanski

čistilni napravi odpadnih vod ter odstranjevanje oljnih madežev iz požarnih vod.

Na vaji je bilo preverjeno operativno posredovanje sil za zaščito in reševanje. Aktivirane so bile sile in sredstva za zaščito, reševanje in prvo pomoč na lokaciji Industrijske cone Talum in izvedena evakuacija iz bližnjih objektov. Na vaji so sodelovali poklicni gasilci oddelka požarnega varstva družbe Vargas-AL, operativna enota Prostovoljnega gasilskega društva Talum, ekipa fizično-tehničnega varovanja društva Vargas-AL, služba Sistemi upravljanja, zaposleni iz Taluma, d. d., Strateška komerciala, ter

zaposleni iz Taluma Inštituta. Pri vaji so bili preverjeni tudi sistemi komuniciranja in obveščanja med udeleženci vaje. Po vaji je bila opravljena analiza, na osnovi opažanj pa smo si zapisali tudi aktivnosti za izboljšave.

S prikazanim na vaji in na osnovi narejene analize lahko ocenimo, da imamo v Talumu sile in sredstva, s katerimi v primeru nesreče lahko preprečimo in bistveno zmanjšamo vpliv njenih posledic na ožje in širše okolje. Kljub temu ne smemo pozabiti na najpomembnejše, to je preventivno delovanje, s katerim preprečimo, da bi se izredni dogodki sploh pripetili. □

Raznolikost in dinamika

GREGOR JURKO

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Bojan Emeršič

Svoje prve delovne izkušnje sem nabiral v Metalni v Mariboru. V podjetju Talum v Kidričevem sem se zaposlil aprila 2000 in vseh sedemnajst let delam pri programu Storal. Začel sem kot delavec v kleparski delavnici. Po združitvi lesne in kleparske delavnice ter delavnice, v kateri sestavljamo program Xtreme Outdoor, pa sem pred petimi leti postal vodja združenih delavnic.

Program Storal organizacijsko spada v poslovno enoto Izparilniki. Pri tem programu nas je skupaj z vodjo zaposlenih 14. Vsaka delavnica ima svoj program dela. V lesni delavnici proizvajamo različne lesene izdelke, tako za interne uporabnike kot tudi za zunanji trg. Program zajema proizvodnjo lesenih palet in zabojev, izdelujemo pa tudi visoke grede, vrtno garniture, pohištvo iz palet. Izdelujemo tudi pisarniško pohištvo, s katerim smo opremili nekaj pisarn v Talumu. V zadnjem času smo začeli delati tudi otroška igrala; program zajema hiško, tobogan in plezalno steno.

Kleparska delavnica je namenjena različnim montažam in demonstracijam izolacije na toplovodnih ceveh. Izdelujemo prezračevalne kanale, izvajamo manjša popravila streh in žlebov, vgrajujemo okna in servisne lopute v proizvodnih halah, popravljamo ograje v Talumu in športnem parku. Lahko bi dejali, da gre za manjšo servisno delavnico za potrebe podjetja. V preteklosti smo prekrivali strehe tudi zunanjim naročnikom, zdaj, ko je ekipa manjša, pa izvajamo popravila predvsem v podjetju in za hčerinske družbe. Največ dela je po neurjih in spomladi, ko se izkaže, da je zima pustila kar nekaj posledic, ki jih je treba odstraniti. V delavnici Xtreme Outdoor

imamo trenutno tri delavce, ki se ukvarjajo s sestavo igral in njihovo montažo na terenu ter s sestavo kolekcije Xtreme Outdoor. Občasno posojamo delavce tudi v proizvodni program Izparilnikov, ko je treba izvesti večja naročila v kratkem času.

Moj delovni dan se začne že pred sedmo uro zjutraj v kleparski delavnici, kjer pregledamo plan dela za tisti dan, torej kaj je treba realizirati v tem dnevu. Za program dela v lesni delavnici se dogovorimo že dan prej. Moje delo se po jutranjem sestanku ponavadi preseli na teren, kjer se ukvarjam z izmerami in načrti za notranje in zunanje naročnike. Priznati moram, da je pri tem delu potrebne veliko komunikacije in usklajevanja, da je delo v vsaki delavnici izvedeno korektno in v dogovorjenem času. Ukvarjam se tudi z naročanjem in izborom ustreznega lesa za lesno delavnico. Trenutno potrebujemo približno 25 m³ lesa mesečno. Kupujemo svež, posušen in toplotno obdelan les. Uporabljamo ga za termično obdelane palete, ki jih potrebujejo v poslovni enoti Ulitki.

Moj delovni dan se ponavadi konča v pisarni, saj je treba postaviti vse ponudbe in predračune, odpreti proizvodne in servisne naloge, razknjižiti material. Samo fakturiranje blaga izvedejo v Izparilnikih. Nato sledi še razdelitev nalog za naslednji dan v lesni delavnici. Ko je plan za tekoči dan izpolnjen in izvršen, se moj delovni dan konča. Delam na različnih področjih. Samo delo je zelo razgibano in raznoliko, niti en dan ni enak drugemu, kar mi je sicer všeč, saj ne maram enoličnih nalog. Z ekipo sodelavcev se trudimo, da so naše storitve kakovostne in pravočasne. ■

Od arheologije do inženirstva materialov

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Ines Škerget

Ines Škerget je Talumova študentka in študentka zadnjega letnika inženirstva materialov na Naravoslovno-tehniški fakulteti v Ljubljani. V letih 2015 in 2016 je v DE Elektroliza, PE Aluminij, opravljala počitniško delo. S skupino merilcev je opravljala meritve temperatur elektrolita, prebitka AlF_3 v elektrolitu in padcev napetosti na katodi. Praktične izkušnje je uspešno povezovala s teorijo in v svoji diplomski nalogi natančno opisala ključne razlike med in situ meritvami lastnosti elektrolita in klasično XRD-analizo elektrolita. Za diplomsko nalogo ji je Life Learning Academia podelila referenco za praktično delo.

Od kod ljubezen do tehnike?

Že kot deklica sem se raje igrala z avtomobilčki kot s punčkami in tudi bolj mi je bilo všeč druženje s fanti kot s puncami. Sem pa imela v tistem času izbranih zase že kar nekaj poklicev. Želela sem si postati veterinarica, slikarka, arheologinja itd.

Kdaj si se odločila za poklic?

Že v srednji šoli sem se poigravala z mislijo, da se vpišem na študij tehniške smeri, pa sem se nato odločila za arheologijo, po treh letih študij opustila in nato začela znova na Naravoslovnotehniški fakulteti v Ljubljani, na smeri Inženirstvo materialov.

Kdo te je navdušil za arheologijo?

Nisem edina, ki se je v tistem času odločila za ta nenavadni študij. Na nas je precej vplivala televizija, saj je bil v tistem času zelo popularen film Indiana Jones (smeh). Še danes sem zelo navdušena nad Egiptom in upam, da si ga bom nekoč ogledala. Pri-

tegneta me zgodovina in tančica skrivnostnosti, v katero je ovita.

Potem pa si si torej premislila. Zakaj takšna odločitev – glede na to, da si bila pri študiju arheologije že tik pred diplomom?

Odločitev je bila predvsem praktične narave, saj sem se takrat začela zavedati, da bo z diplomom iz arheologije težko dobiti službo. Ko sem se odločila za ta študij, o tem nisem razmišljala, potem pa je bilo treba izbrati poklic, ki me bo veselil in s katerim se bom lažje zaposlila.

Kateri predmet te je pri študiju inženirstva materialov najbolj navdušil?

Procesna metalurgija neželeznih kovin. Morda zato, ker je bil velik poudarek na aluminiju. Zanimivo je bilo tudi livarstvo.

Ste se livarstva na fakulteti lotevali tudi praktično?

Delali smo forme iz bentonitne mešanice, dovodne kanale, ulivne sisteme, naredili smo svoj ulitek.

Eksperimentirali smo tudi z aluminijem ...

Vsak material ima svoj značaj. Kakšen je aluminij?

Vroč, nepredvidljiv, lep, zahteven, zapleten.

Si našo tovarno poznala že od prej?

Ja, seveda. V Talumu sta zaposlena oba starša in še kup sorodnikov, tako da sem tovarno preko njihovih pripovedovanj dobro poznala. Prvič sem si jo ogledala že v osnovni šoli, ko so me starši peljali na dan odprtih vrat. Iz tega časa se ne spomnim kaj dosti, vem pa, da sem bila presenečena nad velikostjo tovarne. Iz tega časa se spomnim tudi proizvodnje anod, kjer je bil takrat zaposlen oče, in rumenih ograj okoli strojev.

Si Talumova štipendistka. Kako je prišlo do sodelovanja?

Prijavila sem se na razpis in povabili so me na razgovor. Spomnim se, da sem imela na razgovoru kar

precej treme. Vprašali so me med drugim tudi, kako bi otroku v vrtcu opisala poklic metalurga, pa se tisti hip nisem spomnila nobenega pametnega opisa. Odgovorila sem, da je to nekdo, ki ustvarja nove zlitine. Danes bi o tem znala povedati veliko več.

Kot štipendistki ti je Talum omogočil opravljanje prakse. Kje si jo opravljala?

Prakso sem dve leti zaporedoma opravljala v elektrolizi. Oba dedka sta delala v elektrolizi – prvi v elektrolizi A in drugi v elektrolizi B, tako da sem poznala razmere in pogoje za delo, ki so jih imeli v tistih časih. Ko sem sama prišla na delo v elektrolizo C, pa sem bila prijetno presenečena nad urejenostjo in dobrimi razmerami za delo. Na tleh nikjer ni bilo razsute glinice, ni bilo dima. To je bilo čisto drugače kot na starih fotografijah.

Si v času prakse imela konkretne zadolžitve?

V času prakse sem s skupino

»Že kot deklica sem se raje igrala z avtomobilčki kot s punčkami in tudi bolj mi je bilo všeč druženje s fanti kot s puncami.«

merilcev opravljala meritve temperatur elektrolita v elektrolizni celici, prebitka AlF_3 v elektrolitu in padcev napetosti na katodi. Rezultate sem vpisovala v računalniški sistem. Sodelavci so bili do mene zelo prijazni in so bili pripravljeni odgovoriti na vsako moje vprašanje ali dilemo, povezano z delom. Zelo so se potrudili.

Po zaključku šolanja se boš zaposlila v Talumu. Kje in kaj bi želela delati?

Želim si delati v elektrolizi in rada bi se ukvarjala z razvojem na tem področju. Menim namreč, da v elektrolizi še obstajajo možnosti za izboljšanje procesov, predvsem v zagotavljanju njihove večje stanovitnosti.

Vsak Talumov štipendist ima tudi svojega mentorja, ki ga usmerja. Kdo je tvoj mentor?

Moj mentor je mag. Dragan

Mikša, direktor družbe Talum Aluminij, veliko pa sta mi kot somentorja pomagala tudi mag. Haris Salihagić Hrenko in Bran-ko Juršek.

Kakšna je bila v tvojem primeru izkušnja z mentorstvom?

Zelo dobra. Ko sem kot praktikantka prišla v Talum, sta mi mentor Dragan in somentor Haris ves čas pomagala, me usmerjala in mi že v začetku dala veliko koristnega gradiva, povezanega z delom. Vedno sta mi bila tudi pripravljena pomagati pri študiju, saj sem ju lahko poklicala in ju prosila za pomoč. To je še posebej pomembno pri pisanju diplomske naloge, saj vem, da bom pri njej vedno dobila podporo in potrebno gradivo za pisanje.

Kakšna je tema tvoje diplomske naloge?

Naslov je Analiza delovanja elektroliznih celic s STARprobe™

meritvami, v njej pa sem opisala ključne razlike med in situ meritvami lastnosti elektrolita in klasično XRD-analizo elektrolita.

Kakšna je razlika med in situ meritvami lastnosti elektrolita in XRD-analizo elektrolita (metoda rentgenske difrakcije)?

In situ meritve lastnosti elektrolita so nov postopek, ki smo ga uvedli v Talumu. Meritev temelji na DTA-analizi (diferenčna termična analiza), ki omogoča pridobitev rezultatov v samo treh minutah. Pri klasični metodi z XRD so bili rezultati na voljo šele po 8 do 12 urah. V diplomski nalogi sem analizirala vpliv hitrosti vnosa rezultatov meritev na procesno vodenje.

Kakšna je dodana vrednost te analize za elektrolizni proces?

Uspešna analiza podatkov bo omogočila spremembo procesnih parametrov, s katerimi bomo

optimirali proizvodni proces. Pri-
stop sicer zahteva več usklajeva-
nja in posledično vzame več časa,
vendar se teoretično znanje ozi-
roma rezultati diplomske naloge
lahko uspešno implementirajo v
proizvodni proces.

Pri pisanju naloge si seveda sodelovala z mentorjem. Morda še s kom drugim?

Pri pisanju diplomske naloge sem aktivno sodelovala tudi z vodjo obrata ter s tehnologji in merilci, ki opravljajo meritve.

Za nalogo si dobila priznanje, prav tako pa je priznanje dobil tudi tvoj mentor.

31. maja so mi v Kongresnem centru na Brdu pri Kranju na četrtem Akademske-gospodarskem kongresu, ki ga je organizirala Life Learning Academia, svečano podelili priznanje. Priznanje oziroma referenco za uspešno praktično delo mi je podelil Mar-

»Sodelavci so bili do mene zelo prijazni in so bili pripravljeni odgovoriti na vsako moje vprašanje ali dilemo, povezano z delom. Zelo so se potrudili.«

ko Drobnič, predsednik uprave Taluma in ambasador znanj. Priznanje mentor je za mentorstvo prejel tudi moj mentor, mag. Dragan Mikša.

Kakšni so občutki ob prejetju tega priznanja?

Na odru sem ob podelitvi imela tremo. Sem pa vesela priznanja, saj je to lepa potrditev mojega dela.

Kako pa je na področju elektrolize s tehnološkim razvojem?

Na tem področju ni tako pestrega tehnološkega razvoja kot na primer na področju livarstva, je pa kljub temu treba spremljati tujo literaturo, se dodatno izpopolnjevati.

Si že objavila kak strokovni članek?

Doslej še nisem objavljala strokovnih člankov, bom pa svoje ugotovitve objavila v okviru doktorskega dela mag. Harisa Saliha-gića Hrenka; pri članku bom navedena kot avtorica.

Boš nadaljevala študij?

Ja, bom. Za zdaj imam v mislih samo magistriraj.

Kako bi se na kratko opisala?

Nisem rada v ospredju, raje delam v moškem kolektivu, sem tehnični tip ženske, natančna, radovedna in potrpežljiva.

Kakšnega človeka zahteva delo, ki bi ga rada v prihodnosti opravljala?

Človeka, ki se ne boji izzivov, kljub temu pa o novitetah dobro premisli in jih pretehta, preden jih implementira v praksi.

Kaj pa prosti čas – kako ga izkoristiš?

S prijatelji imamo že kar nekaj let zelo nenavaden hobi – dobivamo se namreč na partijah kart. Igramo tarok, a ne za denar. Zmagovalec posamezne partije si vsakič pridobi točke in na koncu leta določimo zmagovalca, ki mora častiti pijačo.

Zakaj prav tarok?

Ker je inteligentna igra, pri kateri moraš razmišljati in predvideti potezo soigralca.

Se ukvarjaš s športom?

Ne, nisem športen tip človeka. □

Mag. Dragan Mikša, dobitnik priznanja mentor

Učeče se organizacije temeljijo na predpostavki, da se vsi radi učimo. Nujno je le razviti okolje, v katerem je posameznikom učenje omogočeno. Možnost soustvarjanja, kreacije in inovacije je za mladi rod nujna. To je naš dolg do preteklosti in obveza za prihodnost. Vendar je brez volje in želje po učenju lahko vse zaman. Ines Škerget kaže izrazito željo in voljo, zato uspehi ne morejo izostati.

Čestitke!

»Delo zahteva človeka, ki se ne boji izzivov, kljub temu pa o novitetah dobro premisli in jih pretehta, preden jih implementira v praksi.«

Z igro in ustvarjanjem se učimo o zdravju

Dogodek Rišemo in pišemo, ki poteka pod okriljem sistematičnih aktivnosti za promocijo zdravja Zdravo Talum, se je letos odvil že sedemnajstič. Z njim želimo otroke naših sodelavcev z ustvarjanjem in igro izobraževati o zdravju in jih pritegniti k razmišljanju o njem.

TOMAŽ KVAS
FOTO: TOMAŽ KVAS

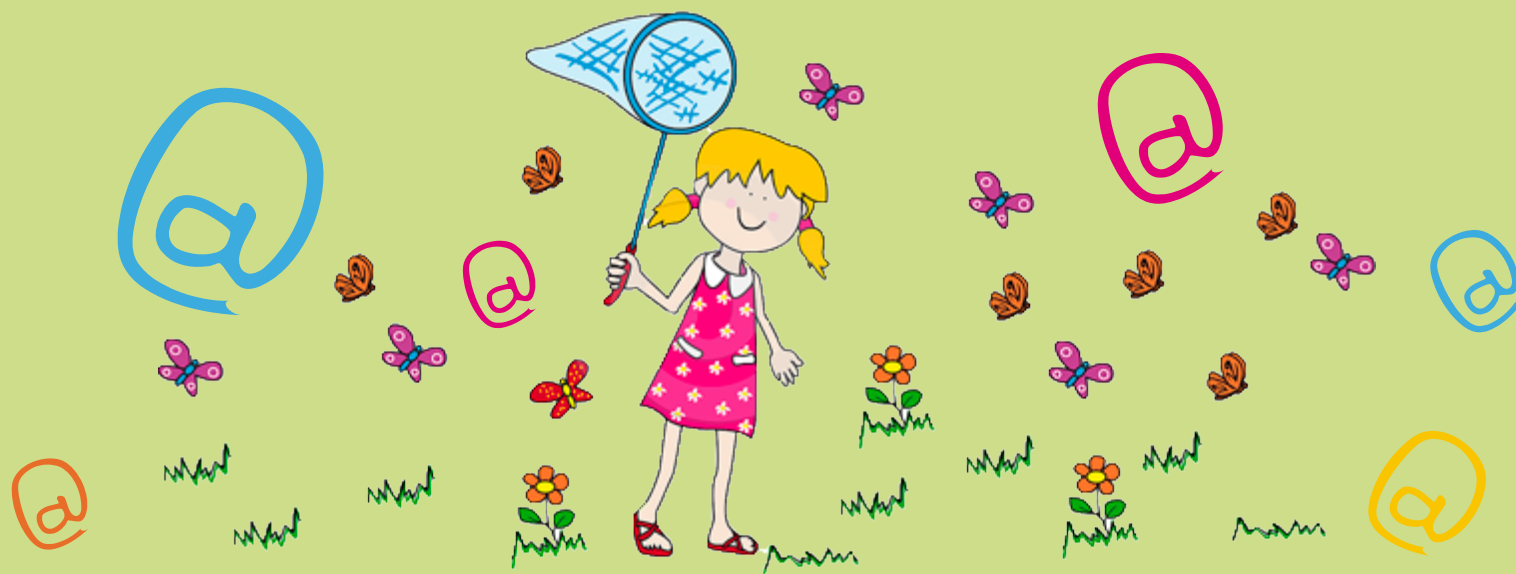
Dogodek ima vsako leto svojo tematsko rdečo nit, ki je vedno povezana z zdravjem in je vodilo za ustvarjanje likovnih izdelkov. V teh letih so mladi ustvarjali na teme zdrave prehrane, telesne dejavnosti, plesa, nošnje kolesarske čelade, planeta Zemlje in še marsičesa drugega. Otroci nas vedno navdušijo z domiselnostjo in trudom, ki ga vložijo v svoje izdelke. Pod njihovimi prsti nastaja vse, od risbic in pesmic pa do raznih skulptur. Letos, ko smo prvič ponudili možnost ustvarjanja digitalnih vsebin, smo dobili tudi računalniške grafike, videe in animacije. Tema letošnjega

Rišemo in pišemo je bila »Ujemi zdravje«. Otroke smo želeli spodbuditi, da nam ponazorijo, kako oni in njihovi družinski člani skrbijo – ali bi morali skrbeti – za svoje zdravje.

V četrtek, 25. maja, se je v popoldanskih urah v Talumovem parku odvil zaključni dogodek letošnje akcije. Za vse otroke zaposlenih v skupini Talum smo pripravili lov na zaklad, v katerem so preizkusili svoje znanje o zdravju in se ob tem še pošteno razmigali. Lov na zaklad se je vrtel okoli naše maskote Aluminka, ki se je odpravljala na morje. Otroke smo

naprosili, da mu pomagajo pripraviti vse za na pot, da bodo počitnice zdrave. Tako so morali na primer ločiti zdrave priboljške od nezdravih za njegovo popotnico in ugotoviti, kako se bo lahko najbolje zaščitil pred soncem. Na koncu je mlade čakal še poligon, potem pa so prejeli darilo – frizbi.

Odrasli so si lahko med vsem tem ogledali demonstracijo oživljanja na lutki in uporabo defibrilatorja, za vse udeležence pa smo pripravili tudi napitke in prigrizek. ▣

“Zdravje in otroci so naše največje bogastvo!”

ZDRAVO TALUM

Pred dopustom

Poletje je tu in s tem tudi čas letnih oziroma kolektivnih dopustov. Dopust je definiran kot obdobje brez dela, ki traja od nekaj dni do nekaj tednov. Letni dopust se praviloma izrablja, upoštevaje tako potrebe delovnega procesa na eni strani kot tudi možnosti za počitek in rekreacijo delavca ter njegove družinske obveznosti na drugi strani.

PRIPRAVILA: MATEJA HERGULA

POVZETO PO: WWW.MOLAN.NET/DOPUSTNAJNEBOMUKA

FOTO: SPLET

Čas počitka

Za večino ljudi dopust pomeni prenehanje dela, čas, ko človek ni aktivno prisoten na delovnem mestu in si spočije. To je čas, ko delovna situacija izgubi nekaj pomena in se posvetimo drugim aktivnostim, osebnim interesom, kot sta na primer družina in preživljanje prostega časa.

Počitek je prav tako pomemben pri ohranjanju psihofizične kondicije zaposlenih. Ljudje velikokrat enačimo počitek s spanjem, kar pa ni najbolj pravilno. Spanje je naravno stanje telesnega počitka in je nujno za preživetje, spimo vsak dan. Počitek pa si ponavadi privoščimo le občasno oziroma na dopustu, ko se za dlje časa oddahnemo od vsakodnevnih obveznosti. Študije so dokazale, da se stresni hormoni nabirajo in nabirajo, zato je prav, da izkoristimo del dopusta več dni skupaj, da se raven stresnih hormonov spet zniža in si spočijemo.

Dopust kot sprostitiv in ne obveza

Seveda si vsak posameznik predstavlja počitek oziroma dopust po

svoje, vendar je pomembno, da ga izbiramo glede na to, kakšno delo opravljamo, in glede na to, kaj si želimo oziroma nam je blizu kot človeku. Nekomu prija samota, spet drugemu druženje s prijatelji, ki jih ni videl že vse leto. Nekaterim bolj ustreza spoznavanje tujih krajev, drugi gredo obiskat sorodnike. Dopust mora biti sprostitiv, ne obveza. Ko izbiramo aktivnosti za dopust oziroma prosti čas, je dobro, da izberemo take, ki jih imamo radi, ki so prijetne, sproščujoče in nas izpolnjujejo, torej take, da se po njih dobro počutimo in nismo utrujeni.

Previdno v poletni vročini

Dobro je, da poiščemo drugačne izkušnje, kot jih imamo na delovnem mestu. Če smo na delu fizično aktivni, je bolje, da gremo na počitnicah poležavati na plažo; če v službi dvigamo bremena, ni prav, da še na dopustu počnemo podobno. Če delamo v pisarni, bo koristnejša večja fizična aktivnost, plavanje, kolesarjenje. V poletni vročini moramo biti previdni pri intenzivnih športnih aktivnostih in jih prilagoditi svoji kondiciji, saj

šport pomeni tudi obremenitev za telo. Treba je poznati svoje meje.

Kako preživljati dopust?

Vsak pri sebi mora razmisliti, kaj si v resnici želi od dopusta, in slediti lastnemu vzgibu. Početi je treba tisto, kar si želi srce in kar nam po eni strani omogoča telo, po drugi strani pa, seveda, tudi finance. Ni se treba odpraviti na drago potovanje, saj navsezadnje vsi vemo, kako lep in sproščujoč je lahko tudi dopust v bližini doma. Nič ni narobe, če del dopusta preživimo doma, v okolju, kjer se dobro počutimo; lahko se celo bolj spočijemo kot drugje.

Sprememba okolja

Vseeno pa je dobro, da nismo ves

čas doma, saj nam tam številne stvari sprožajo asociacije na službo in delovne obveznosti. Če je vsakodnevno življenje enolično, sta daljši dopust in drugo okolje lahko najpomembnejša sprememba v letu. Dejstvo je, da sprememba okolja deluje pozitivno in nas bolj poveže z bližnjimi, saj se takrat spremenijo tudi odnosi. Tako je oddih tudi priložnost za bolj poglobljeno komunikacijo z bližnjimi.

Počitnice kot skupen projekt

Potovanje je lahko zanimivo doživetje, vendar je za to potrebna dobra kondicija, sicer postane obremenitev namesto sprostitiv. Pomembno je, da dopust načrtujemo dovolj zgodaj, da lahko v službi mirno končamo obveznosti, morda del pripravimo že za naprej, ko se bomo vrnili, in da odhod na počitnice ne povzroči stresa. Dobro je, da je v načrtovanje počitnic vključena družina, da je to skupen projekt, pri katerem ima vsak svojo nalogo, in da tudi otroci, ko so večji, lahko predlagajo, kam bi šli in kaj bi radi počeli. □

Gremo na dopust

RUDI BOGDAN

FOTO: SPLET

Nerezine – hišice

19. junij – 26. junij 2017

Vesna Roškar	Talum Servis in inženiring
Franc Sluga	PE Livarna
Romana Malinger	Ekotal
Milan Prapotnik	PE Aluminij

26. junij – 3. julij 2017

Slavko Ljubec	PE Aluminij
Marjana Zabukovšek	PE Ulitki
Stanislav Poplatnik	Talum Servis in inženiring

3. julij – 10. julij 2017

Nenad Kardum	PE Aluminij
Robert Žvegla	PE Livarna
Boris Kopajnik	Talum Inštitut
Jožef Liponik	PE Livarna

10. julij – 17. julij 2017

Branko Kajzer	PE Ulitki
Jožef Kampl	PE Aluminij
Lidija Verdenik	Strateška komerciala
Robert Štrafela	PE Aluminij

17. julij – 24. julij 2017

Janko Zamuda	Talum Servis in inženiring
Milan Osterc	PE Aluminij
Boštjan Emeršič	Talum Servis in inženiring
Boštjan Korez	PE Ulitki

24. julij – 31. julij 2017

Boris Horvat	PE Ulitki
Franc Grabeljšek	PE Aluminij
Darko Horvat	Talum Servis in inženiring
Stanislav Matjašič	Talum Servis in inženiring

31. julij – 7. avgust 2017

Aleksander Krajnc	PE Ulitki
Mihael Fric	PE Aluminij
Cvetko Šprah	Talum Izparilniki
Franjo Horvat	PE Aluminij

7. avgust – 14. avgust 2017

Anton Fideršek	PE Livarna
Helga Lenart	PE Ulitki
Matjaž Gajser	Talum Servis in inženiring
Marjan Vindiš	PE Rondelice

14. avgust – 21. avgust 2017

Aleš Verdenik	PE Ulitki
Franc Horvat	Talum Servis in inženiring
Primož Sagadin	PE Aluminij
Janez Zdavic	Talum Izparilniki

21. avgust – 28. avgust 2017

Miran Ritonja	PE Rondelice
Zdravko Štumperger	PE Aluminij
Anton Zelenik	PE Rondelice
Stanko Kostanjevec	PE Livarna

28. avgust – 4. september 2017

Jožef Nahberger	PE Aluminij
-----------------	-------------

Marjan Sagadin	PE Upravljanje z energijo
Anton Drevenšek	PE Upravljanje z energijo
Katja Zorko Panjar	Talum Inštitut

4. september – 11. september 2017

Mitja Vučkovič	PE Ulitki
----------------	-----------

Červar

19. junij – 26. junij 2017

Boštjan Jerič	PE Livarna
Mario Kuret	Talum Inštitut
Zlatko Širovnik	PE Upravljanje z energijo
Gorazd Kralj	PE Rondelice

26. junij – 3. julij 2017

Janez Forstnerič	PE Rondelice
Katarina Pevec Podgornik	Vital
Dejan Šibila	Vargas-Al
Maks Kostanjevec	PE Aluminij

3. julij – 10. julij 2017

Robert Tetičkovič	PE Rondelice
Franc Hazimali	PE Livarna
Franc Stojnšek	Strateška komerciala
Jožef Rajh	Strateška komerciala

10. julij – 17. julij 2017

Marjan Sagadin	PE Livarna
Danijel Zidarič	Talum Servis in inženiring
Aleš Verlek	PE Aluminij
Stojan Dajnko	Vargas-Al

17. julij – 24. julij 2017

Zlatka Verbančič	Finance
Nada Cimerman	Vital
Srečko Kozel	Ekotal
Milorad Lazič	Talum Inštitut

24. julij – 31. julij 2017

Janko Vindiš	PE Aluminij
Bojan Ornik	Talum Servis in inženiring
Alojz Rumež	Talum Servis in inženiring
Bojan Škerget	Talum Servis in inženiring

31. julij – 7. avgust 2017

Davor Bedenik	PE Rondelice
Darja Mernik	PE Ulitki
Vanja Bezjak	PE Ulitki
Denis Flajšman	PE Rondelice

7. avgust – 14. avgust 2017

Ignac Kidrič	PE Upravljanje z energijo
David Vrečko	PE Rondelice
Štefan Ros	Strateška komerciala
Darko Kornet	PE Rondelice

14. avgust – 21. avgust 2017

Drago Širovnik	Talum Inštitut
Davorin Kranjc	PE Livarna
Darinka Novak	Vital
Ivan Bezjak	PE Rondelice

21. avgust – 28. avgust 2017

Miran Predikaka	Vargas-Al
Jožef Slodnjak	Talum Servis in inženiring
Milan Kokol	Vargas-Al
Daniel Bezjak	Talum Servis in inženiring

28. avgust – 4. september 2017

Andrej Brumen	Strateška komerciala
Janez Šilak	PE Livarna
Miranda Brodnjak	Talum Izparilniki
Lidija Kosi	Finance

4. september – 11. september 2017

Mitja Kmetec	PE Aluminij
Marijan Cmrečnjak	PE Aluminij
Darko Šimenko	Ekotal
Stanko Pajnkhofer	PE Livarna

Nerezine - stanovanje

19. junij – 26. junij 2017

Anton Frajnkovič	Ekotal
------------------	--------

26. junij – 3. julij 2017

3. julij – 10. julij 2017

Marjan Bratuša	PE Upravljanje z energijo
----------------	---------------------------

10. julij – 17. julij 2017

Majda Zadavec	Strateški razvoj
---------------	------------------

17. julij – 24. julij 2017

Boris Blažek	Strateška komerciala
--------------	----------------------

24. julij – 31. julij 2017

Vekoslav Cestnik	Talum Servis in inženiring
------------------	----------------------------

31. julij – 7. avgust 2017

Jože Pec	PE Rondelice
----------	--------------

7. avgust – 14. avgust 2017

Marija Feguš Šmigoc	PE Rondelice
---------------------	--------------

14. avgust – 21. avgust 2017

Frančiška Zajšek	Vargas-Al
------------------	-----------

21. avgust – 28. avgust 2017

Zvonko Šmigoc	PE Livarna
---------------	------------

28. avgust – 4. september 2017

Ivan Hauptman	PE Aluminij
---------------	-------------

Krvodajalci na izletu v Laškem in na Bizeljskem

Obvestilo sodelavkam in sodelavcem, zaposlenim v družbah skupine Talum, v Silkemu in Praliku

Krvodajalska akcija v juniju bo v torek, 27., in četrtek, 29. junija 2017, med 7. in 11. uro na transfuzijskem oddelku ptujske bolnišnice. Pridruži se nam!

MARJETKA LEDINEK
FOTO: SLAVKO KRAJNC

Trinajstica nas ni prestrašila

Bila je trinajstica v maju, a to nas ni prestrašilo ali odvrnilo od izleta, ki je bil napovedan za ta dan. Udeležilo se ga je lepo število članov aktiva krvodajalcev, s čimer smo dokazali, da smo složni, povezani, družabni in pogumni. Vremenska napoved je bila dobra in čakal nas je prijeten dan. Odlično razpoloženi smo se odpravili na pot izpred železniške postaje na Ptuj in se najprej odpeljali v Kidričevo, tam pa so se nam pridružili še preostali člani aktiva.

Pivovarna Laško

Vožnjo smo nadaljevali proti Laškemu in si že na poti privoščili postanek za jutranjo kavico in sendvič. Sledil je ogled Pivovarne Laško. Predstavili so nam postopek proizvodnje piva in brezalkoholnih pijač ter polnjenje vode. V

pivovarni so nas prepričali, da gredo v korak s časom in da sledijo tehnološkim novostim in razvoju na področju proizvodnje pijač. Po velikosti in opremljenosti sodijo v sam evropski vrh. Investicije v sodobne naprave v preteklih letih ter njihovo urejeno in tehnološko napredno delovno okolje to vsekakor potrjujejo. Zavedajo se, da živimo v času, v katerem so edina stalnica spremembe: v tehnologiji, znanju, strategiji, v trgih, poslovnih in nakupnih navadah itd. Kljub turbulentnemu obdobju pa samozavestno nadaljujejo pot svojih prednikov in sledijo zadanim ciljem. Po predstavitvi smo si privoščili degustacijo laškega piva.

Lovski muzej v Dobrovi

Pot nas je nato popeljala do vasi Dobova. Tam smo si ogledali lovski muzej Polovič z edinstveno zasebno zbirko. Na Selah pri Dobovi je znani podjetnik Franc Polovič že leta 2000 postavil svoj lovski muzej, v katerem je razstavil svoje številne lovske trofeje in na-

gačene živali. V tej zasebni zbirki smo si ogledali živali afriške divjine, slovenskih gozdov in severnoameriške stepe. Ker pa nas je ogled izčrpal, smo si v parku pred muzejem postavili zasilno mizico in se okrepčali z izdatno malico.

Ogled repnice in sirova pogača

Dobro razpoloženi smo se odpravili še na potep po Bizeljskem. Na Bizeljskem, na vrhu vasice Brezovica, stoji repnica Najger, ki jo mnogi uvrščajo med najlepše repnice. Iz nekoč majhne luknje, ki so jo začeli kopati že v 19. stoletju, je nastala ena največjih jam. Prvi prostor te repnice osupne vsakega obiskovalca. V čudoviti naravni stropni freski je z nekaj domišljije mogoče prepoznati najrazličnejše motive. V drugem delu repnice je prostor za shranjevanje odprtih vin. V tem prostoru potekajo tudi degustacije domače zlahtne kapljice: rdečega in belega bizeljsčana, modre frankinje, sivega pinota, laškega rizlinga in rumenega muškata. Gospodinja nam je ponudila sirovo ploščo, domači narezek in domači kruh. Tretji prostor Najgerjeve repnice je namenjen zorenju vina v buteljkah, v četrtem, najglobljem in nazadnje izkopanem predelu, ki ima konstantno temperaturo in vlago, pa hranijo barrique buteljke.

Večerja na Jelenovem grebenu

Potepanje smo nadaljevali proti Jelenovemu grebenu v Olimju pri Podčetrtku. Najprej smo si ogle-

dali čudovito okolje okrog turističnega kompleksa, jelene damjake in muflone ter se nato odpravili na večerjo. Polni lepih vtisov in očarani nad lepotami tega dela Slovenije smo še malo posedeli pod krošnjami dreves ter se po sproščenem klepetu in pijači počasi odpravili proti domu. ■

Darovalci v maju (številka v oklepaju pove, kolikokrat je posameznik doslej že daroval kri):

Jožef Bezjak	(70)
Vojko Šohar	(125)
Boris Hebar	(30)
Boštjan Zamuda	(12)
Andrej Golob	(33)
Robert Tušek	(19)
Janez Selinšek	(48)
Maks Kostanjevec	(58)
Gregor Zemljčič	(8)
Gregor Janžekovič	(6)
Miran Ritonja	(70)
Franc Sluga	(31)
Franc Sauer	(24)
Ivan Babšek	(30)
Ivanka Zemljarič	(27)
Marija Haložan	(15)
Janez Muršec	(60)
Sebastijan Letonja	(40)
Franc Horvat	(43)
Mirko Tikvič	(76)
Ivan Petek	(35)
Mirko Fruk	(48)
Robert Gajser	(31)
Rok Zakeššek	(9)
Uroš Mohorko	(8)
Danilo Preac	(26)
Jernej Krajnc	(8)
Marko Horvat	(7)
Srečko Cajnko	(52)
Jani Gajser	(12)
Filip Muhič	(6)
Dejan Klaneček	(6)
Stanislav Širec	(44)
Miran Koser	(62)

Krvodajalci, ki so kri doslej darovali do petkrat:

Boris Tekmec	(4)
Vincenc Perdan	(4)
Sandi Ivančič	(3)
Žiga Volmut	(3)
Domen Terbuc	(3)
David Kelenc	(1)
Leon Pernat	(1)

Ko talumovec na rajžo gre

Letos smo za destinacijo majskega izleta izbrali čudovite gradove južne Češke, kot so Rožmberk, Český Krumlov in pravljичni grad Hluboká, staro mestno jedro Českih Budějovic s pivovarno in mestece Třebon.

IGOR JEZA
FOTO: IGOR JEZA

Grad Rožmberk

Vožnja z udobnim turističnim avtobusom proti Avstriji in naprej je hitro minevala. Potovanje se je nadaljevalo mimo Linza do meje s Češko. Po prestopu mejnega prehoda Dolní Dvořište smo se ustavili pred gradom Rožmberk, ki smo si ga ogledali le od daleč. Grad Rožmberk leži nad Vltavo in istoimenskim mestom. Skoraj vsi gradovi stojijo na okljukah rek, na nižjih ali višjih vzpetinah, kar je imelo predvsem strateški pomen. Rožmberk je bil last družine z istim imenom, a je izumrla. Na gradu lahko vidite družinsko pohištvo, posodo, oblačila, orožje, oklepe, trofeje ... To je značilnost skoraj vseh gradov na tem območju, kar pomeni, da so jih nekako obvarovali pred različnimi roparji. Poleg stolpa, ki je podoben tiste-

mu na ljubljanskem gradu, je še eden ovalne oblike, nekaj metrov stran od celotnega kompleksa pa je še tretji ovalen stolp, ki se imenuje Jakopinka. V njem je družina Rožmberk v začetku prebivala.

Český Krumlov

Sledila je vožnja do gradu Český Krumlov. Grad so gradili v različnih obdobjih in krasijo ga številne arkade in oboki. Podobno kot na Portugalskem ima človek občutek, kot bi bil sestavljen iz več gradov. Pozornosti sta vredna tudi staro mestno jedro in farna cerkev. Z gradu je čudovit pogled na Vltavo, farno cerkev, živalski vrt in nešteto sončnih ur. Po ogledu gradu smo imeli še nekaj prostega časa za osvežitev in individualen potep po mestecu.

České Budějovice

Pot smo nadaljevali do mesta České Budějovice, ki so središče Južne Češke in se ponasajo z enim najlepše obnovljenih osrednjih mestnih trgov. Mestni trg Otokarja Přemysla II. je nedvomno eden najlepših mestnih prostorov v Evropi. Seveda to velja za stari del mesta, v novem delu pa se v zrak dvigujejo moderne stolpnice.

Obisk pivovarne Budweiser

Po kratki vožnji smo prispeli do znane pivovarne Budweiser. Na območju Českih Budějovic so pivo varili že v 13. stoletju. Ker se je mesto po nemško imenovalo Budweis, so nekaj sto let pozneje začeli variti in prodajati pivo pod imenom Budweiser. Varili so ga v dveh pivovarnah: nemško govoreči meščani so namreč ustanovili pivovarno Budweiser Bier Bürgerbräu (budvarska meščanska pivovarna), češko govoreči pa pivovarno Budějovický Budvar. Tretja pivovarna, ki se je odloči-

la proizvajati pivo Budweiser, pa je bila ameriška Anheuser-Busch. Slednja je pivo pod to blagovno znamko v ZDA in Kanadi začela tržiti prva, in sicer že leta 1876, češka pivovarna pa »šeše« leta 1895. Prikupna predstavnic pivovarne nam je razložila postopek varjenja njihovega piva. Sledil je ogled proizvodnje s polnilnico in na koncu še degustacija odličnega piva Budweiser. Ko smo si ogledali mestno jedro in kvadratni trg, ki je največji v Evropi, smo se odpeljali do sodobnega Park Hotela v Plznu, kjer smo večerjali in prespali.

Grad Hluboka

V nedeljo smo se po zajtrku odpravili na ogled gradu Hluboka v Českih Budějovicah. Grad stoji na visoki ploščadi nad reko Vltavo in je prava paša za oči. V pomladnih in poletnih mesecih obiskovalca očarata že vrt in park pred gradom, kjer je veliko možnosti za nepozabne spominske fotografije. Prava pravljica pa se začne, ko vstopimo v bogato opremljeno notranjost. Tam si lahko ogledamo pohištvo in dragocenosti iz Benetk, Firenc, z Dunaja, z Nizozemske, iz Belgije, Francije, stare Kitajske in drugih dežel. Za trenutek lahko podoživimo način življenja grajske gospode. Grad spominja na angleški grad Windsor, opremila pa ga je ženska roka, kar mu daje posebno draž.

Mestece Třebon

Popoldne smo se odpeljali v mestece Třebon in se ustavili ob istoimenskem gradu iz 13. stoletja. Grad je bil domovanje plemiške družine Schwarzenberger. Po osvežitvi pa je bila pred nami samo še vožnja proti domu, kamor smo prispeli v večernih urah. □

Strokovna ekskurzija v šibeniški Impol-TLM

V četrtek, 1. junija, so se člani Sveta zaposlenih skupine Talum, Sveta delavcev Talum, d. d., in strokovni sodelavci skupaj s članom uprave Danielom Lačnom podali na strokovno ekskurzijo v podjetje Impol-TLM. Družba, ki se ukvarja s predelavo aluminija v polizdelke, nam je odprla vrata svoje proizvodnje in predstavila zanimivo zgodbo slovensko-hrvaške naveze. Ekskurzija se je nadaljevala z ogledom etnografskega muzeja v dalmatinski Zagori, spoznavanjem najstarejšega hrvaškega mesta in sprehodom skozi nekdanjo jugoslovansko državno skrivnost, zaklonišče Josipa Broza Tita.

MARJETKA OREL
FOTO: MARJETKA OREL

izmed hidravličnih vodov na stroju. Kot vzrok požara so navedli nepredvidljivo tehnično napako. Potrebna je bila celovita obnova, ki jo je ekipa tujih in domačih strokovnjakov uspešno opravila v manj kot štirih mesecih. Trenutno v podjetju Impol-TLM dela okoli 340 zaposlenih, ki so povečini delavci nekdanje družbe TLM. Proizvajajo štiri skupine proizvodov: folije, hladno in toplo valjane trakove ter pločevino. Ob programih valjarništvaja in stiskalništva se pri poslovanju usmerjajo v izdelke z višjo dodano vrednostjo; na take izdelke se v svoji strategiji osredotoča tudi Talum.

Ob prihodu v šibeniško podjetje je Talumovo delegacijo pričakal predsednik upravnega odbora slovenskobistriškega Impola Jernej Čokl z direktorico družbe Impol-TLM Marjano Lažeto, vodjem proizvodnje Šimetom Bukičem in vodjo poslovne podpore Danijelo Troskot. V predstavitvi in pri ogledu tovarne smo spoznali delo zaposlenih v hrvaški podružnici slovenskega podjetja, s katerim Talum sodeluje že vrsto let.

Nekdanjo družbo TLM v Šibeniku, ki je bila zaradi visokih dolgov v stečaju, je Impol prevzel v začetku letu 2016. Ponovno zagnana proizvodnja je v nekaj mesecih na delo vrnila večino zaposlenih, ki so v postopku stečaja izgubili zaposlitev. Nakup družbe je za Impol pomenil pridobitev ustreznih kapacitet za celovito proizvodnjo vseh programov valjanja, njegov cilj pa je bil vstop na avtomobilsko in letalsko tržišče. Ob obetajočem začetku se je 28. maja istega leta na najpomembnejšem stroju tople valjarne zgodil požar. Pretrgal naj bi se eden

Spoznavanje tovarne se je zaključilo z neformalnim druženjem s predstavniki podjetja, ki so nas z odprtostjo in spoštljivim odnosom pospremili v obetaven začetek dvodnevne strokovne ekskurzije.

Naš dan se je nadaljeval z obiskom tematskega parka Etnoland v Pakovem selu, kjer so nam v zanimivih zgodbah predstavili zgodovino prednikov. Značilnosti življenja pred stotimi leti smo spoznavali ob sprehodu po kamnitih hišah, opremljenih s starim pohištvom, predmeti in orodjem, ki so jih uporabljali vsak dan. Nekdanje življenje Dalmatincev so nam predstavili na zanimiv, šaljiv in nenavaden način, oblečeni v tradicionalne narodne noše. Ko boste obiskali tiste kraje, vam ogled Etnolanda vsekakor priporočamo, saj se boste iz njihove vasice odpravili nasmejani.

Naslednje jutro nas je sprejelo pristaniško mesto Šibenik, v katerem se v morje izliva reka Krka. Najstarejše mesto na Hrvaškem

se ponaša z mnogimi zgodovinskimi znamenitostmi. Med drugimi smo si ogledali katedralo sv. Jakoba, ki je bila leta 2000 uvrščena na Unescov seznam svetovne kulturne dediščine, in se sprehodili po arhitekturno bogatih uličicah tega mesta, ki šteje skoraj 40.000 prebivalcev.

Pot proti Sloveniji nas je popeljala še v Nacionalni park Paklenica, ki se razprostira na 95 kvadratnih kilometrih Velebitskega gorovja. Unesco je leta 1978 Velebit razglasil za svetovni rezervat biosfere, v katerem lahko zaradi izjemno ohranjenega ekosistema vidimo tudi nekatere živalske vrste, ki so v mnogih evropskih območjih že izginile. Park je med drugim znan po alpinistični tradiciji in se uvr-

šča med najbolj znana evropska plezalna središča. Nedostopna lokacija globoko v stenah Velebita pa je razlog, da je na tem območju tudi sistem podzemnih predorov, ki jih je Josip Broz Tito dal izgraditi v petdesetih letih prejšnjega stoletja. Nekdanja velika jugoslovanska državna skrivnost je danes turistični center, ki obiskovalcem nudi ogled dela infrastrukture nekdanjega zaklonišča pred morebitnimi letalskimi in raketnimi napadi Rusov.

V pestrem dvodnevem programu je tako Talumova delegacija združila prijetno s koristnim in se polna vtisov odpravila nazaj proti Kidričevemu, kjer jo je ob poznih večernih urah pričakal zvok domače fabrike. □

Ritmi poletja

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: STANKO KOZEL

Naš pihalni orkester nas je pred poletjem znova razvajal s svojimi glasbenimi poslasticami. Koncert so pripravili v nedeljo, 11. junija 2017, ob 18. uri. Tokrat je koncert potekal v Športni dvorani Kidričevo. To se je izkazalo kot dobra odločitev, saj je kaskadna postavitvev sedišč vsem obiskovalcem omogočala dober pregled nad odrom, z nekaj svetlobnimi učinki pa so še dodatno popestrili vzdušje v dvorani.

Glasbeniki, ki igrajo pod taktirko dirigenta Toma Hajška, so nam

tudi tokrat postregli z melodijami v različnih glasbenih slogih, tako da se je za vsak okus našlo nekaj. Glasbeni gostje, skupina Infected, je repertoar še dodatno začinila z udarnimi ritmi in slogom, ki je bližji mlajši publikli, smo pa tudi nekoliko starejši uživali ob navdušenju, ki je prežemalo glasbenike.

Dogodek je povezovala moderatorka Zlatka Lampret, ki zna s svojimi izvirnimi besednimi domisljicami popestriti postanke med skladbami. □

NK ALUMINIJ

Aluminij Cup 2017 gostil 233 tekem

Dvodnevni mednarodni turnir mlajših selekcij Aluminij Cup 2017, ki je potekal 3. in 4. junija, je v Kidričevo privabil 84 ekip, ki so svojo igro prikazale na zelenicah Športnega parka NK Aluminij. Igralci, stari do 12 let, so svoje nogometne veščine prikazali v 233 tekmah.

MARJETKA OREL
FOTO: MARJETKA OREL

Organizacija tako velikega turnirja terja ogromno truda, za kar se gre zahvaliti vsem sodelujočim, vključno s starši otrok, ki so pomagali pri pripravah na dogodek.

Pozitiven dosežek je vsekakor tudi uvrstitev selekcij Nogometnega kluba Aluminij. Tri prva in eno drugo mesto in še tri uvrstitve v četrtfinale so lepa popotnica za nadaljnje delo mladih aluminijašev in potrditev dela trenerjev v klubu.

Nogometni klub Aluminij z zadovoljstvom napoveduje izvedbo 4. Aluminij Cupa, ki bo prvi junijski konec tedna v letu 2018. □

Znova najštevilčnejša ekipa 15. Poli maraton

MARJETKA OREL

FOTO: MARJETKA OREL

Največji dogodek za rekreativne kolesarje v Sloveniji, ki na Ptuj vsako leto privabi več tisoč kolesarjev, je bil letos že petnajstič. Brezplačno udeležbo za zaposlene v skupini Talum, njihove ožje družinske člane in upokojujence sta tudi tokrat organizirala uprava Taluma in sindikat. Tudi na 15. Poli maratonu je bila naša ekipa najštevilčnejša, zato prejeti pokal pripada vsem 678 udeležencem, ki so zastopali barve Taluma.

Predsednik uprave Perutnine Ptuj, ki je organizator dogodka, je s pokom štartne pištole dal znak za začetek maratona, katerega štart je bil simbolično postavljen pred upravno stavbo ptujskega perutnarja. Na poti so rekreativce v toplem vremenu čakale postojanke z napitki ter tehnična in zdravstvena pomoč. Kolesarji so se lahko preizkusili na treh trasah: Maxi Poli maraton (52 km), Mini Poli maraton (21,2 km) in Poli snack maraton (2 km). Člani naše ekipe so se povečini odločili za

daljša maratona, nekaj talumovcev s svojimi družinami pa se je preizkusilo tudi na Poli snack maratonu. Po končanem kolesarjenju so se udeleženci prijetno utrujeni družili pred mestno občino Ptuj, kjer jih je čakala pogostitev, pripravljene pa so bile tudi družabne igre za tiste, ki jim je ostalo še kaj odvečne energije. Organizator je predal nagrade, med drugim tudi pokal za najštevilčnejšo udeležbo in pokal za najmlajšega udeleženca, ki ga je prav tako prejel član Talumove ekipe.

Z omogočanjem udeležbe na kolesarskem športnem dogodku Talum spodbuja zdravo preživljanje prostega časa med svojimi nekdanjimi in sedanjimi zaposlenimi ter njihovimi družinami. Tudi na prihodnjih športnih dogodkih bi želeli videti čim več talumovcev, saj nam je v sklopu akcije Zdravo Talum na voljo veliko aktivnosti, v katerih lahko skupaj s sodelavci poskrbimo za naše zdravje in se ob tem še prijetno družimo. □

SINDIKAT

Ulov tudi tokrat uspešen

Tudi letos so ribiči dejavni, saj se redno sestajajo na tekmovanjih in se družijo pri lovu rib s plovcem. Najraje se sestajajo na tekmovanjih, ki so na različnih lokacijah, primernih za ribolov. Sestali so se tudi v soboto, 27. maja 2017, in to pri ribniku RD Žejne ribice v Dražencih.

IGOR JEZA

FOTO: IGOR JEZA

Ribnik RD Žejne ribice je bil tokrat prizorišče tekmovanja za Pokal Skei Talum. Ribnik je na lepi lokaciji in prijetno urejen. V mirnem okolju si lahko sproščajo dušo vsi tisti, ki jih zanima ta šport.

Tekmovanja se je udeležilo približno 30 ribičskih navdušencev iz naše tovarne – seveda članov sindikata –, ki so se med sabo pomerili v spretnosti lovljenja rib s plovcem. Tekmovanje se je začelo ob 7. uri. Ribiči so najprej izžrebali svoja lovna mesta in od vodje tekmovanja dobili napotke glede hranjenja rib. Tekmovanje je potekalo po pravilih Ribiške zveze Slovenije. Manjkala ni niti

dobra hrana in tudi kakšno hladno pijačo v aluminijasti pločevinki se je dalo dobiti. Ulov je bil tudi tokrat uspešen. V veselem vzdušju in ob obilici dobre volje smo tekmovanje zaključili z naslednjimi rezultati:

1. mesto Marko Štruel
2. mesto Dušan Černenšek
3. mesto Viktor Slameršak
4. mesto Bojan Krajnc
5. mesto Mario Kuret
6. mesto Sebastjan Letonja
7. mesto Robi Žveglja
8. mesto Zvonko Mohorko
9. mesto Franjo Horvat
10. mesto Dušan Fridl

Čestitke dobitnikom pokalov!

Izbrali ribiškega carja za leto 2017

IGOR JEZA

Zbrali smo se v soboto, 3. junija 2017, ob 16. uri ob lepo urejenem ribniku pri Damjanu v Pobrežju pri Vidmu pri Ptujju. Izžrebali smo lovna mesta in pripravili ribiško opremo. Namen tokratnega druženja 25 ribičev je bil izbrati že četrtega ribiškega carja. Ribiški car dobi prehodni pokal v last za eno leto. Tekmovanje je

Ribiška sekcija sindikata Skei Talum Kidričevo je tokrat že četrtič priredila tradicionalno druženje ribičev članov sindikata, da bi izbrali novega ribiškega carja.

potekalo v sproščenem vzdušju in je trajalo dvakrat po eno uro.

Letos je največjo ribo ujel Viktor Slameršek, sodelavec iz družbe Silkem, in tako postal ribiški car za leto 2017. Iskrene čestitke! Uživali pa nismo le v druženju, pač pa tudi v okusnih ribjih dobrotah z žara, ki jih je za nas

pripravil lastnik Damjan. V novem, prijetno urejenem prostoru za piknike se je dalo dobiti tudi kak osvežilni napitek. Za konec smo čestitali novemu carju, pokal pa mu je predal Ivan Petek, predsednik Ribiške sekcije Skei Kidričevo. □

Dober prijem!

Ribiška sekcija vabi vse člane Skei, da uporabljate prenosljive letne ribiške karte.

Naročite jih lahko pri Ivanu Petku, sodelavcu iz PE Livarna, tel. št. 041 484 812.

Vabljeni!

UNESCO TEK MLADIH

»Razgibajmo telo – razgibajmo možgane«

V sredo, 17. maja, je na Ptujju potekal zdaj že tradicionalni 5. Unesco tek mladih, ki je na enem mestu pod sloganom »Razgibajmo telo – razgibajmo možgane« povezal več kot 2300 tekačev iz slovenskih šol in vrtcev. Na prireditev, katere častni pokrovitelj je predsednik Borut Pahor, so povabili še mlade tekače iz Italije in Hrvaške.

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Med ambasadorji teka je bil tudi predsednik uprave Taluma Marko Drobnič, ki je v ta namen obul športne copate in se v družbi Talumove maskote Aluminka pridružil mladim tekačem.

V projekt Unesco so bile vključene še družbe Vargas-Al, Vital in Kreativni aluminij, ki so vsaka s svojimi storitvami popestrile tek. Predsednik uprave Marko Drobnič je ob tem zapisal:

»Danes je na Ptujju mrgolelo mladine. Najbolj vesel in ponosen sem, da se je praktično izza vsakega vogala čutil pridih skupine Talum. Naše PR-ovke so z alu poslikavo na marsikaterega otroka ali dijaka prenesle lahkotnost aluminija, naš Slavko ni varčeval

svojih oči za objektivom, s tržnice se je vil vonj po Panovih hamburgerjih, na vsakem trgu so nas budno spremljali Vargas-Alovi varnostniki, po Krealovi steni je mrgolelo igrivih otrok. Seveda tudi Aluminka v novi preobleki ni bilo moč zgrešiti ... Lep občutek. Čudovit projekt. Hvala Gimnaziji, da smo lahko del te zgodbe. Še največja zahvala pa seveda vsem talumovcem, da lahko zaradi prizadevnosti vseh nas soustvarjamo podobo okolja, v katerem delujemo!«

Za udeležence teka smo tudi letos pripravili dve kreativni delavnici, vsako za eno starostno skupino otrok. Alu netki so navdušili mlajše obiskovalce, alu painting pa je bil namenjen srednješolcem. □

Talumovi kreativni delavnici za udeležence Unesco teka

Alu netki

Otroci so na delavnici izdelovali kreativne in domiselne alu netke in tako poskrbeli, da so njihova sporočila na hladilnikih in magnetnih tablah odslej pritrjena z aluminijastimi magnetki. Za izdelavo so otroci uporabljali Talumove rondelice. Zanje smo pripravili velik izbor nalepk, tako da so si lahko pričarali alu netke po svojem okusu in z njimi polepšali svoje okolje.

Alu painting

Za srednješolce smo pripravili alu poslikavo obraza. Obraz smo jim poslikali s srebrnimi barvami in bleščicami, da so zažareli v barvi aluminija. Pri tem ni manjkal niti dekorativni metulj, ki simbolizira lahkotnost aluminija, kovine prihodnosti.

Talum je z mladimi na ptujjskih ulicah preživel prijetno popoldne, v katerem so se prepletale ustvarjalnost, skrb za zdravje in druge vrednote, na katere prisegamo tudi talumovci.

Marko Drobnič, predsednik uprave Taluma, v družbi ambasadorjev zdravja in Aluminka

Konferenca AP18, Rišemo in pišemo, UNESCO tek mladih, Poli maraton, Izlet na Češko

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ
MARJETKA OREL
TOMAŽ KVAS
MOJCA KAVAŠ
IGOR JEZA

Zahvala

Ob izgubi našega dragega

Mirana GOTVAJNA

iz Mihovcev 44, Velika Nedelja, upokojenca Taluma,

se iskreno zahvaljujemo sindikatu Skei Talum za darovane sveče in odigrano žalostinko ter vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsem še enkrat hvala!

Pranečakinja Mateja

Ob izgubi moža, očeta, tasta, dedka, brata in strica

Antona KOZODERCA

iz Podlož, upokojenca družbe Talum,

se iskreno zahvaljujemo sindikatu družbe Talum, godbeniku za odigrano Tišino, sodelavcem družbe Ekotal za izkazano pozornost ter vsem, ki ste darovali sveče in cvetje, nam izrekli sožalje in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

Zhang Wei

GREGOR JURKO

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Vsi, ki se vsako leto novembra udeležite popotovanja od Liti-je do Čateža, veste, da je 22 km dolga pohodniška pot namenjena spominu dela in lika slovenskega pisatelja Frana Levstika, ki je pred sto in nekaj leti (ko so pisali knjige samo tisti, ki so to znali) napisal lepo pravljico Kdo je sešil Vidku srajčico. Pa obnovimo zgodbo: Mali Vid je bil sedmi otrok v revni enostarševski družini, in ker ni bilo denarja, je vedno nosil ponošena oblačila starejših bratov in sester. In ko se mu je strgala še tista edina, precej ponošena srajčka in mu je grozilo, da do zime ne bo dobil nove, se je tako zasmilil različnim živalim in rastlinam, da so mu sešile novo. »Tako lepo belo in mehko, da je še ni nihče niti videl niti imel.«

Če bi zgodbo prestavili v današnji čas, se mali Vid ali njegova mati ne bi preveč sekirala, ampak bi šla po tri nove majčke za dva evra, ki jih je njegov desetletni sovrstnik Zhang Wei sešil pri svoji rosnih desetih letih nekje v daljni Aziji. Na tem mestu se malce ustavimo. Lahko smo navdušeni nad lepotami kapitalizma in dostopnostjo dobrin po nizki ceni: trampolini, plastični bazeni, oblačila, avtomobili, vse to je danes veliko bolj dostopno in stane manj kot nekoč. Lahko se pa vprašamo, kako daleč gre tale politika optimiranja proizvodnje, selitve na cenejše lokacije in rezanja stroškov na račun okolja in najšibkejših delov družbe. Lahko bi rekli, da je imel Vid srečo, da se je rodil v družbeno bolj odgovornem okolju kot njegov sovrstnik iz Azije. Lahko bi pa šli še korak naprej in se vprašali, ali je svet pravično urejen: Zakaj mora nekdo delati v tovarni pri desetih letih? Zemlja je okrogla, se škodljivi vplivi na okolje ne prenašajo z ene celine na drugo? Ali je vsak, ki ima temno kožo, obsojen na to, da bo celo življenje ročno obiral bombaž in igral v filmih za odrasle? Kakšno okolje bomo pustili našim otrokom? Bodo Vidu spet začele šivati živali, ker bo počasi tudi mali Azijec predrag? Kje se to konča?

V vsaki pravi slovenski črtici brli luč na koncu tunela, tudi v tem skromnem besedilu je upanje, da ustavimo neugoden razvoj dogodkov. V zahodnem svetu se ljudje vse bolj zavedajo, da ima moč odločanja tisti, ki drži denar v roki. Da, vi ste tisti, ki se odločate, kaj boste storili z regresom, majsko plačo, jubilejno nagrado, stimulacijo, pokojnino. Jo boste nesli v slovensko Primorje, na Hrvaško, v lokalne gostilne? Boste zamenjali elemente v kuhinji, da osrečite ženo, boste nabavili večji bazen, kot ga ima sosed? Boste vzeli najcenejše blago ali tisto, ki nosi oznako »pravične trgovine«? Kakor koli,

moč potrošnikov je tista, ki odloča, kako se bodo organizacije obnašale, in v zadnjem času je pritisk javnosti k etičnemu ravnanju vse večji. Potrošniki vse bolj zahtevajo dobrine, ki imajo sledljivost do samega začetka oskrbovalne verige, in zahtevajo, da so vsi dobavitelji v tej verigi storili vse, da se upoštevajo zahodnoevropski predpisi in etične norme. Če dodamo še moč interneta in mobilne telefonije, ki je prisotna povsod in daje možnost, vidimo, da prav vsakdo posname packarije in nepošteno prakse podjetij ali posameznikov in jih v nekaj sekundah deli s celim svetom. Vse stvari so 24 ur na dan pod drobnogledom in ugled, ki ga je podjetje ali posameznik gradil vrsto let, izgine v trenutku, dovolj je ena sama neumnost. Tanka je meja med junakom in bedakom. Vive la France!

Gornji patriotski vzklik ima lahko več pomenov, res pa je, da bi se kot potrošniki morali obnašati patriotsko, denar bi morali puščati v lokalnem okolju za kakovostne stvari, pošteno plačilo za pošteno delo. Le tako bomo kot potrošniki prisilili kapitaliste, da se bodo začeli obnašati bolj odgovorno in da bo mali Zhang Wei lahko užival otroštvo in brezskrbno mladost v igri z vrstniki. Ko bo postal polnoleten, pa se bo zaposlil v podjetju, ki bo skrbelo zanj. Ki mu bo omogočilo rekreativno plavanje poleti in pozimi, vadbo v fitnes studiu, najem telovadnice v zimskem času zanj in za njegove sodelavce, pet različnih malic, cepljenje proti klopom in gripi, test hoje na dva kilometra, dan za zdravje, družinski dan, tovarniški dan, športne igre, delavnice za obvladovanje stresa, nena zadnje pa se bo lahko brezplačno udeležil tudi pohoda od Liti-je do Čateža in ob kozarcu cvička slavil lik in delo Frana Levstika.

Le kdo bi se temu odrekel?

Zhang Wei gotovo ne. ■

										TALUM	MESTO V ŠPANJI, V ANDALUZJI	ŠPANSKI FILMSKI REŽISER (PEDRO)	MODRA MISEL: LATINSKI PREGOVOR	KANARČEK (REDKO)	
										STOK, STOKANJE					
										AMERIŠKI IZUMITELJ THOMAS ? EDISON					
										TURŠKI PESNIK ILJAMI					
										STARA MAMA, BABICA					
										TALUM	VESELO, ŽIVAHNO RAZ-POLOŽENJE				
PLANINA V BOHINJU KRAJ PRI SLOVENSKI BISTRICI															
SESTAVIL: JANKO ŠEGULA	PREHOD SKOZI MEMBRANO	ITALJANSKI IGRALEC (GIULIO, 1903-1953)	ČLEN PRIPRAVA NA VRATIH ZA TRKANJE			GENJ (KNJIŽ.)	STAR IZRAZ ZA VRV, OŽE	TALUM	OSAMLJE-NOST, OSAMELOST	KDOR GOVORI EKAVŠČINO PAS PRI KIMONU					
MESTO NA HRVAŠKEM PRI VINKOVCIH								PRIDE-LOVALEC SOLATE						ZAPIS NA FASADI ZGRADB	
STRPEN ČLOVEK								KAJNOV BRAT, MLAJŠI SIN ADAMA IN EVE				REGINALD (KRAJŠE)	(ARHIV (R)EPUBLIKE (S)LOVENIJE)		
AMERIŠKA ALPSKA SMUČARKA SHIFFRIN								DIREKTOR TALUM ALUMINIJ (DRAGAN) DLAKOCEPEC				SONJA ROMAN	KRAJ PRI OPATJI		
OVALNI KROŽNIČEK							POSTOJNA			LONČENA POSODA ZA SERVIRANJE HRANE MESTO V ROMUNJI					
TELE-FONSKI ALI ELEKTRO DROG (NAREČNO)						INŠTITUT ZN ZA RAZ-ISKOVANJE IN USPO-SABLJANJE (ŽENEVA)						VESLAŠKI ČOLN, ENOJEC	SRBSKO MOŠKO IME		
MEHIŠKI AVTO-MOBILSKI VOZNIK (GIOVANNI)						CEVASTA TESTENINA						PIANIST BERTONCELJ	ŠČITEK (KNJIŽ.)		
							PAR NIČEL		SLOVENSKI PESNIK DEBELJAK				ALBERTO TOMBA MODEL AVTO-MOBILA FORD		
							SAŠO AVSENIK		ANA DREV					PRIPADNICA OSKOV	DIGITALNI ZAPIS NAREJEN S SKENERJEM
										STAROGRŠKI KRITIK IZ 3.STOL. EGIPČANSKI BOG NEBA (HORUS)					
									HEKTAR			GRAFIČNA DEJAVNOST			
							RIMSKA ŠTIRICA		PRIMOŽ EKART			VINKO OŠLAK			
							CVETOČE OKRASNE RASTLINE								
							JAVOR (LAT.)					SVETOVNO MORJE			

SLOVARČEK: ALMODOVAR-španski filmski režiser (Pedro), ALOI-mehiški avtomobilist (Giovanni), JAEN-mesto v Španiji, KALŠE-kraj pri Slovenski Bistrici, OSMOZA-prehod skozi membrano, STIVAL-it. Igralec (Giulio), UNITAR-inštitut ZN za raziskovanje in usposabljanje, ZOILOS - starogrški kritik iz 3.stol.

Upam si!

Dobre ideje
so že več kot 60 let
gonilo našega razvoja.
**Predlagaj svojo idejo
na temo trajnostnega
razvoja do 30. junija -
upaj si!**

ODGOVORNA
PROIZVODNJA
IN PORABA

ZDRAVJE IN
DOBRO POČUTJE

CENOVNO
DOSTOPNA IN
ČISTA ENERGIJA

DOSTOJNO DELO IN
GOSPODARSKA RAST

KAKOVOSTNO
IZOBRAŽEVANJE

ČISTA VODA IN
SANITARNA
UREDITEV

INDUSTRIJA,
INOVACIJE IN
INFRASTRUKTURA

Upam si!